

คู่มือการปฏิบัติงาน
เพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน
สำนักงานสาธารณสุขอำเภอโพธิ์ทอง

คำนำ

การมีผลประโยชน์ทับซ้อน ถือเป็น การทุจริตคอร์รัปชั่นประเภทหนึ่ง เพราะเป็นการแสวงหาประโยชน์ส่วนบุคคลโดยการละเมิดต่อกฎหมาย หรือจริยธรรม ด้วยการใช้อำนาจซึ่งเกี่ยวกับตำแหน่งหน้าที่ไป แทรกแซง คู่มือส่งเสริมการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอโพธิ์ทอง จัดทำขึ้น เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายกระทรวงสาธารณสุขในการกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริต คือ การปลูกจิตสำนึก การป้องกันการปราบปรามและการสร้างเครือข่ายมุ่งเน้นการป้องกันการทุจริตผ่าน กระบวนการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงาน และเพื่อให้เจ้าหน้าที่ใน สำนักงานสาธารณสุขอำเภอโพธิ์ทอง ได้ใช้เป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในภาวะเบี่ยงของทาง ราชการ ดำรงตนด้วยความเที่ยงธรรม คงไว้ซึ่งเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นข้าราชการ ไม่ใช้อำนาจและ ตำแหน่งหน้าที่แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบสำหรับตนเองหรือผู้อื่น

สำนักงานสาธารณสุขอำเภอโพธิ์ทอง หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คู่มือเล่มนี้จะเป็นกลไกสำคัญในการ ป้องกันการทุจริต และช่วยฟื้นฟูส่งเสริมการต่อต้านการทุจริตเชิงบวกในภาครัฐให้แก่ระบบราชการไทย และ หากเจ้าหน้าที่ได้ศึกษาและปฏิบัติตามคู่มือนี้โดยเคร่งครัด จะสามารถดำเนินการปฏิบัติภารกิจในทางราชการให้ เกิดประโยชน์สูงสุด โปร่งใส สุจริต และเป็นไปเพื่อผลประโยชน์ของประชาชนอย่างแท้จริง

สำนักงานสาธารณสุขอำเภอโพธิ์ทอง

บทที่ ๑ ความหมายของผลประโยชน์ทับซ้อน

บทที่ ๒ แนวทางการปฏิบัติงานเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน

บทที่ ๓ กฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน

บทที่ ๔ ตัวอย่างเรื่องการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์

ส่วนรวม

บทที่ ๕ แนวปฏิบัติ ๑๐ ข้อตามประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน

บทที่ ๖ ข้อบังคับสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยจรรยาข้าราชการ

สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ.๒๕๖๐

บทที่ ๗ MOPH code of Conduct

บทที่ ๑

ความหมายของผลประโยชน์ทับซ้อน

ผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest) หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการใดๆ ตามอำนาจหน้าที่เพื่อประโยชน์ส่วนรวม แต่กลับเข้าไปมีส่วนได้เสียกับกิจกรรมหรือการดำเนินการที่เอื้อผลประโยชน์กับตนหรือพวกพ้อง ทำให้การใช้อำนาจหน้าที่เป็นไปโดยไม่สุจริต ก่อให้เกิดผลเสียต่อภาครัฐ โดยการกระทำที่เข้าข่ายผลประโยชน์ทับซ้อน เช่น

๑. การรับผลประโยชน์ต่างๆ และผลจากการรับผลประโยชน์นั้นส่งผลต่อการตัดสินใจในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่
๒. การทำธุรกิจกับตัวเองหรือเป็นคู่สัญญา
๓. การทำงานหลังจากออกจากตำแหน่งสาธารณะหรือหลังเกษียณ โดยใช้อิทธิพลหรือความสัมพันธ์จากที่เคยดำรงตำแหน่งในหน่วยงานนั้นหาประโยชน์จากหน่วยงาน
๔. การทำงานพิเศษโดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่ราชการสร้างความน่าเชื่อถือ
๕. การรู้ข้อมูลภายในแล้วนำข้อมูลไปหาประโยชน์ให้กับตนเองหรือผู้อื่น
๖. การใช้อุปกรณ์หรือทรัพย์สินของหน่วยงานเพื่อประโยชน์ส่วนตัว
๗. การนำโครงการสาธารณะลงในเขตเลือกตั้งเพื่อประโยชน์ทางการเมือง

ปัจจัยที่ทำให้เกิดผลประโยชน์ทับซ้อน

เจ้าหน้าที่ของรัฐมีความสัมพันธ์กับรัฐ ๒ สถานะ คือ ๑) เป็นผู้ใช้อำนาจรัฐ และ ๒) ประชาชน ในฐานะผู้ใช้อำนาจรัฐ เจ้าหน้าที่รัฐจะทำอะไรต้องมีกฎหมายให้อำนาจ และในฐานะประชาชน จะทำอะไรก็ได้ถ้าไม่มีกฎหมายห้ามไว้ ดังนั้นในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ เจ้าหน้าที่รัฐต้องแยกเรื่องตำแหน่งหน้าที่กับเรื่องส่วนตัวออกจากกัน ห้ามกระทำการใดที่ขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนรวมกับผลประโยชน์ส่วนตัว และเจ้าหน้าที่รัฐพึงหลีกเลี่ยงปัจจัยที่ทำให้เกิดผลประโยชน์ทับซ้อน ดังนี้

๑. มีฐานความคิดในลักษณะบูรณาการ ไม่สามารถแยกแยะระหว่างเรื่องส่วนตัวกับเรื่องส่วนรวมออกจากกันได้อย่างสิ้นเชิง
๒. มีฐานคิดในเรื่องตอบแทนบุญคุณ โดยเฉพาะบุญคุณทางการเมือง
๓. มีพฤติกรรมการใช้เงินที่สุรุ่ยสุร่าย ทำให้รายรับไม่สมดุลกับรายจ่าย
๔. มีความจำเป็นในการรักษาตัวรอด เพื่อลดการเผชิญปัญหา เน้นเรื่องวัตถุนิยม การอยากมีอยากได้
๕. โครงสร้างทางการบริหาร และการมีระบบการตรวจสอบการถ่วงดุล ฝ่ายตรวจสอบยังขาดความเข้าใจ และระบบการตรวจสอบยังไม่มีประสิทธิภาพ
๖. ปัจจัยด้านกฎหมาย บทลงโทษทางกฎหมายยังไม่เพียงพอต่อการป้องกัน และป้องปราม

บทที่ ๒

แนวทางการปฏิบัติงานเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน

หลักการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน

1. ปกป้องผลประโยชน์สาธารณะ:

การทำเพื่อผลประโยชน์ของสาธารณะเป็นหน้าที่หลักเจ้าหน้าที่ต้องตัดสินใจและให้คำแนะนำภายในกรอบกฎหมาย และนโยบายจะต้องทำงานในขอบเขตหน้าที่พิจารณาความถูกต้องไปตามเนื้อหา ไม่ให้ผลประโยชน์ส่วนตนมาแทรกแซงรวมถึงความเห็นหรือทัศนคติส่วนบุคคลปฏิบัติต่อแต่ละบุคคลอย่างเป็นกลาง ไม่มีอคติลำเอียงด้วยเรื่องศาสนา อาชีพจุดยืนทางการเมืองเผ่าพันธุ์วงศ์ตระกูล ฯลฯ ทั้งนี้เจ้าหน้าที่ไม่เพียงปฏิบัติตามกฎหมายเท่านั้นแต่ต้องมีจริยธรรมด้วย

2. สนับสนุนความโปร่งใสและพร้อมรับผิด:

การจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนต้องอาศัยกระบวนการแสวงหาเปิดเผยและจัดการที่โปร่งใส นั่นคือเปิดโอกาสให้ตรวจสอบและมีความพร้อมรับผิดมีวิธีการต่างๆ เช่น จัดทะเบียนผลประโยชน์โยกย้ายเจ้าหน้าที่จากตำแหน่งที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ทับซ้อนการเปิดเผยผลประโยชน์ส่วนตนหรือความสัมพันธ์ที่อาจมีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ ถือเป็นขั้นตอนแรกของการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนการใช้กระบวนการอย่างเปิดเผยทั่วหน้าจะทำให้เจ้าหน้าที่ร่วมมือและสร้างความเชื่อมั่นแก่ประชาชนผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย

3. ส่งเสริมความรับผิดชอบส่วนบุคคลและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง:

การแก้ปัญหาหรือจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน จะสะท้อนถึงความยึดหลักคุณธรรมและความเป็นมืออาชีพของเจ้าหน้าที่และองค์กรการจัดการต้องอาศัยข้อมูลนำเข้าจากทุกระดับในองค์กรฝ่ายบริหารต้องรับผิดชอบเรื่องการสร้างระบบและนโยบายและเจ้าหน้าที่ก็มีความรับผิดชอบ ต้องระบุผลประโยชน์ทับซ้อนที่ตนมีเจ้าหน้าที่ต้องจัดการกับเรื่องส่วนตนเพื่อหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ทับซ้อนมากที่สุดเท่าที่ทำได้ และผู้บริหารก็ต้องเป็นแบบอย่างด้วย

4. สร้างวัฒนธรรมองค์กร:

ผู้บริหารต้องสร้างสภาพแวดล้อมเชิงนโยบายที่ช่วยสนับสนุนการตัดสินใจในเวลาที่มีประเด็นผลประโยชน์ทับซ้อนเกิดขึ้น และการสร้างวัฒนธรรมแห่งความซื่อตรงต่อหน้าที่

แนวทางป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน

การให้ - การรับของขวัญและผลประโยชน์

หลักการและแนวคิดนี้สามารถประยุกต์ใช้ประกอบการดำเนินการตามนโยบายการให้และรับของขวัญและผลประโยชน์ของข้าราชการพลเรือนและเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ในประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน ข้อบังคับว่าด้วยจรรยาข้าราชการของส่วนราชการตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนพ.ศ. ๒๕๕๑ และประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่องหลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ.๒๕๔๓

การรับทรัพย์สิน แบ่งเป็น ๒ กรณี คือ

๑. รับในฐานะเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยหลักการรับไม่ได้ทุกกรณี ไม่ว่าจะก่อน ขณะ หรือหลังการปฏิบัติหน้าที่เว้นแต่มีกฎหมายให้รับ
๒. รับในฐานะส่วนตัว ไม่ได้ห้ามรับ แต่ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย หลักเกณฑ์ และต้องรายงานตามเงื่อนไขที่กำหนด

• เจตนารมณ์

เนื่องจากความเชื่อถือว่าว่างใจของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ภาครัฐว่า **จะต้องตัดสินใจและกระทำหน้าที่โดยยึดผลประโยชน์สาธารณะเป็นหลัก** ปราศจากผลประโยชน์ส่วนบุคคล หากข้าราชการและเจ้าหน้าที่ภาครัฐคนใดรับของขวัญและผลประโยชน์ที่ทำให้มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจและการกระทำหน้าที่ถือว่าการประพฤติมิชอบ ย่อมทำลายความเชื่อถือว่าว่างใจของประชาชน กระทบต่อความถูกต้องชอบธรรมที่องค์กรภาครัฐยึดถือในการบริหารราชการรวมทั้งกระทบต่อกระบวนการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และที่สำคัญคือหลักเกณฑ์ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ภาครัฐจะรับของขวัญหรือประโยชน์อื่นใดมิได้ เว้นแต่โดยธรรมจรรยาเท่านั้น ซึ่งก็หมายถึงตามปกติ ธรรมเนียมประเพณี เช่น วันเกิด วันปีใหม่ และต้องอยู่ในเงื่อนไขว่าจะรับของขวัญหรือประโยชน์อื่นใดจากญาติพี่น้องตามฐานานุรูป แต่ถ้าเป็นบุคคลอื่นไม่เกิน ๓,๐๐๐ บาท

• อะไรคือของขวัญและประโยชน์อื่นใดที่ใช้ในความหมายนี้

▶ ของขวัญและประโยชน์อื่นใด หมายถึง สิ่งใดๆ หรือบริการใดๆ (เงิน ทรัพย์สิน สิ่งของ บริการหรืออื่นๆที่มีมูลค่า) ที่ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ภาครัฐให้และหรือได้รับที่นอกเหนือจากเงินเดือน รายได้ และผลประโยชน์จากการจ้างงานในราชการปกติ

▶ ของขวัญและผลประโยชน์อื่นใด สามารถตีค่าตีราคาเป็นเงิน หรืออาจไม่สามารถตีค่าตีราคาได้

▶ ของขวัญที่สามารถคิดราคาได้ (Tangible gifts) หมายถึงรวมถึงสินค้าบริโภคความบันเทิง การต้อนรับให้ที่พักการเดินทางอุปกรณ์เครื่องใช้เช่น ตัวอย่างสินค้า บัตรของขวัญ เครื่องใช้ส่วนตัว บัตรกำนัล บัตรลดราคาสินค้าหรือบริการ และเงินเป็นต้น

► ของขวัญและประโยชน์อื่นใดที่คิดเป็นราคาไม่ได้ (Intangible gifts and benefits) หมายถึงสิ่งใดๆหรือบริการใดๆที่ไม่สามารถคิดเป็นราคาที่จะซื้อขายได้อาทิเช่น การให้บริการส่วนตัว การปฏิบัติด้วยความชอบส่วนตัว การเข้าถึงประโยชน์หรือการสัญญาว่าจะให้หรือการสัญญาว่าจะได้รับประโยชน์มากกว่าคนอื่นๆ

ข้อเสนอแนะในการพิจารณาเกี่ยวกับการให้-รับของขวัญและหรือผลประโยชน์อื่นใดในทางปฏิบัติ

• เราจะจัดการอย่างไร

การจะรับของขวัญและหรือผลประโยชน์ใดๆ มี ๓ คำถาม ที่ใช้ในการตัดสินใจว่าจะรับหรือไม่รับของขวัญและหรือผลประโยชน์คือ

๑) เราควรรับหรือไม่

๒) เราควรรายงานการรับหรือไม่

๓) เราสามารถเก็บไว้เป็นของตนเองได้หรือไม่

๑. เราควรรับหรือไม่

ตามหลักการทางจริยธรรมแม้ว่าเราจะไม่ควรรับ แต่มีหลายโอกาสที่เราไม่สามารถปฏิเสธได้หรือเป็นการรับในโอกาสที่เหมาะสมตามขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมหรือให้กันตามมารยาทที่ปฏิบัติกันในสังคม อย่างไรก็ตามมีหลายโอกาสที่ไม่เป็นการเหมาะสมอย่างยิ่งที่จะรับ

๑) ถ้าเป็นการให้เงิน ท่านจะต้องปฏิเสธไม่ว่าจะเป็นโอกาสใดๆ การรับเงินสดหรือสิ่งใดๆที่สามารถเปลี่ยนกลับมาเป็นเงิน เช่น ลีอตเตอร์รี่ หุ่น พันธบัตร เป็นการฝ่าฝืนประมวลจริยธรรมและอาจเข้าข่ายการรับสินบน

► การถูกเสนอสิ่งใดๆนอกเหนือจากเงินนั้นสิ่งๆที่ควรนำมาเป็นเหตุผลในการตัดสินใจคือ

- ทำไมเขาจึงเสนอให้ เช่น ให้แทนคำขอบคุณการเสนอให้มีผลต่อการตัดสินใจในการปฏิบัติตนหรือไม่

- ความประทับใจของท่านต่อของขวัญและหรือผลประโยชน์ที่จะส่งผลต่อการทำงานในอนาคต

► ถ้าท่านทำงานอยู่ในกลุ่มเสี่ยง อ่อนไหว หรืออยู่ในข่ายที่ต้องได้รับความไว้วางใจเป็นพิเศษ เช่น งานตรวจสอบภายใน และงานตรวจคุณภาพต่างๆ การจัดซื้อจัดจ้าง การออกใบอนุญาตหรือการอนุมัติ/อนุญาตต่างๆ ฯลฯ ท่านจะต้องปฏิบัติตามนโยบายและหลักจริยธรรมเรื่องนี้ มากกว่าบุคคลกลุ่มอื่น

๒) การรับก่อให้เกิดการขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและส่วนรวมหรือไม่ หากการรับก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์สาธารณะ แล้วผลประโยชน์ส่วนตัวที่ได้รับกลายเป็นมือฉ้อต่อการปฏิบัติหน้าที่ราชการ หรือก่อให้เกิดข้อสงสัยต่อสาธารณชนว่าเป็นการประพฤติโดยมิชอบ

“ไม่ว่าของขวัญและหรือผลประโยชน์นั้นจะมีค่าเพียง
เล็กน้อยก็ไม่ควรรับ เพราะก่อให้เกิดความรู้สึกผูกพันหรือพันธะกับ
ผู้ให้ และอาจก่อให้เกิดความเสื่อมศรัทธาต่อประชาชน”

การขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและส่วนรวม เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการประพหุติมิชอบ และการทุจริตคอร์รัปชัน ในแต่ละ*ส่วนราชการควรกำหนดนโยบายการรับของขวัญและผลประโยชน์ของตนเอง โดยส่วนราชการที่อยู่ในกลุ่มปฏิบัติหน้าที่ที่เสี่ยงต่อการประพหุติมิชอบ ควรกำหนดนโยบายด้านนี้อย่างเคร่งครัดมากกว่าหน่วยงานอื่นๆ*

หลักการการปฏิบัติงานในภาครัฐอยู่บนพื้นฐานที่ว่า “การกระทำและการตัดสินใจใดๆจะต้องกระทำด้วยความเป็นกลาง ปราศจากการมีส่วนได้ส่วนเสียในการให้บริการ และปกป้องผลประโยชน์ของสังคมไทยโดยรวม”

ดังนั้น องค์กรหรือบุคคลใดๆ ไม่ควรใช้ของขวัญหรือผลประโยชน์มาแสวงหาความชอบ ผลประโยชน์ให้กับองค์กรของตนหรือตนเอง เหนือองค์กรหรือบุคคลอื่น ทำให้เกิดความสั่นคลอนความเชื่อถือว่าไว้วางใจที่ประชาสังคมมีต่อภาครัฐ และทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมในสังคม

ประการสำคัญ สมาชิกทั้งหมดในสังคมต้องได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรม ภายใต้ระบอบประชาธิปไตย ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ภาครัฐมีพันธะผูกพันที่จะต้องปฏิบัติงานอย่างเป็นธรรมโดยกระทำและแสดงออกโดยยึดมาตรฐานความโปร่งใส ความพร้อมรับผิดชอบ และแสดงพฤติกรรมที่ถูกต้อง เทียบธรรมตลอดเวลาที่มีอาชีพรับข้าราชการ

๒.เราต้องรายงานหรือไม่

การรายงานการรับของขวัญและหรือผลประโยชน์ตัดสินใจจากหลักการต่อไปนี้

๑) ธรรมชาติของผู้ให้ : พิจารณาตามกฎหมายกฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง เช่น ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ รวมทั้งนโยบายของหน่วยงาน เช่น การห้ามรับของขวัญหรือประโยชน์จากคู่สัญญา/องค์กรหรือบุคคลที่กำลังจะมาทำการค้า การสัญญาว่าจะให้-รับกับองค์กรหรือบุคคลที่จะขอทำใบอนุญาตหรือรับการตรวจสอบด้านต่างๆ ฯลฯ

หน่วยงานควรกำหนดนโยบายด้านนี้ให้เคร่งครัดและมีกระบวนการที่ช่วยให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ภาครัฐสามารถจัดการเรื่องนี้ได้อย่างเหมาะสม การรายงานการรับของขวัญและหรือผลประโยชน์ใดๆ ต้องมีการลงทะเบียนรับอย่างเป็นทางการ

๒) บทบาทหน้าที่ของท่านในองค์กร : ถ้าข้าราชการนั้นๆ ทำงานในขอบข่ายที่อ่อนไหวและต้องการความเชื่อถือว่าไว้วางใจเป็นพิเศษ และหรือกลุ่มที่เกี่ยวกับการได้ประโยชน์หรือเสียประโยชน์ทั้งจากระดับองค์กร และระดับบุคคล อาทิเช่น งานตรวจสอบ งานจัดซื้อจัดจ้าง การให้ใบอนุญาต/ยึดใบอนุญาต ฯลฯ ควรให้ความสนใจที่สุดว่าตัวท่านและองค์กรมีความเที่ยงธรรมและจะไม่ถูกตั้งข้อสงสัย แม้ว่า

หน่วยงานของท่านมิได้กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการห้ามรับของขวัญหรือผลประโยชน์ใดๆ และมีได้กำหนดให้รายงานการรับของขวัญและผลประโยชน์ ท่านควรดำรงความถูกต้องด้วยการรายงานหรือปฏิเสธที่จะรับของขวัญและหรือผลประโยชน์นั้นๆ

หลักการกำหนดค่าของขวัญและผลประโยชน์อื่นใดควรต้องรายงานหรือไม่ ควรจะต้องให้องค์กรเก็บรักษาไว้หรือไม่ หรือควรตกเป็นของข้าราชการ ให้เทียบกับค่าตามราคาตลาดโดยต้องมีค่าน้อยกว่า ๓,๐๐๐ บาท ทั้งนี้ ให้ปฏิบัติตามประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเรื่องหลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ.๒๕๔๓

แนวพิจารณาในการปฏิบัติ

▶ ของขวัญทั้งหมดที่มีค่าทางวัฒนธรรมหรือประวัติศาสตร์ เช่น งานศิลปะพระพุทธรูป เครื่องประดับโบราณ ฯลฯ แม้จะมีขนาดเล็กหรือเป็นเรื่องเล็กน้อย ของขวัญนั้นๆ ย่อมเป็นทรัพย์สินขององค์กร ไม่ว่าจะมียุทธราคาเท่าใด

▶ ของขวัญหรือผลประโยชน์ที่ได้รับเมื่อเทียบกับราคาตลาด มีค่าน้อยกว่า ๓,๐๐๐ บาท ไม่ต้องรายงานและอาจเก็บเป็นของตนเองได้

▶ ของขวัญหรือผลประโยชน์ใดๆเมื่อเทียบกับราคาตลาดมีค่าเกิน ๓,๐๐๐ บาท ต้องรายงานหน่วยงานและลงทะเบียนไว้

▶ ถ้าของขวัญหรือผลประโยชน์ที่มีค่าทางการตลาดระหว่าง ๓,๐๐๐ - ๑๕,๐๐๐ บาท และเจ้าหน้าที่มีความจำเป็นต้องรับให้องค์กรโดยหัวหน้าส่วนราชการตัดสินใจว่า สมควรให้ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐคนนั้นๆรับทรัพย์สินดังกล่าวหรือไม่

▶ ถ้าของขวัญหรือผลประโยชน์ที่มีค่าทางการตลาดมากกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท ให้ส่งมอบเป็นทรัพย์สินขององค์กร เพื่อใช้ประโยชน์สาธารณะและหรือตามความเหมาะสม องค์กรอาจพิจารณาอนุญาตให้ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นเก็บรักษาของไว้เป็นกรณีไป เช่น ของขวัญในการย้ายหน่วยงานในขณะดำรงตำแหน่งเดิม ของขวัญในโอกาสเกษียณอายุราชการหรือลาออกจากงานของขวัญหรือผลประโยชน์ที่เพื่อนร่วมงานให้เมื่อเจ็บป่วย ฯลฯ

▶ ถ้าในปีงบประมาณใดๆคุณค่ารวมของขวัญและหรือผลประโยชน์ที่ได้รับจากผู้ให้คนเดียวในกลุ่มเดียวกันหรือผู้ให้มีความสัมพันธ์กันหลายๆครั้ง เมื่อรวมกันทั้งปีมีค่ามากกว่า ๓,๐๐๐ บาท ต้องรายงานของขวัญหรือผลประโยชน์แต่ละอย่างที่ได้รับ

▶ ถ้าในปีงบประมาณใดๆได้ของขวัญและหรือผลประโยชน์จากผู้รับบริการ แม้จะต่างคนต่างกลุ่มเพื่อเป็นการขอบคุณในการให้บริการที่ดี แต่เมื่อรวมกันแล้วมีค่ามากกว่า ๓,๐๐๐ บาทต้องรายงานของขวัญหรือผลประโยชน์แต่ละอย่างนั้น

▶ ของขวัญหรือผลประโยชน์ใดๆ ที่ได้รับเพื่อเป็นการขอบคุณจากผู้รับบริการ(ประชาชน องค์กรเอกชน) ที่ได้อย่างสม่าเสมอบ่อยครั้งอาจทำให้เกิดข้อสงสัยจากประชาชนว่ามีอิทธิพลบิดเบือนก่อให้เกิด

อคติในการให้บริการของข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ภาครัฐ หรืออาจก่อให้เกิดความรู้สึกชอบและคาดหวังว่าจะได้รับของขวัญและหรือผลประโยชน์เมื่อมีผู้มารับบริการควรปฏิเสธการรับ

▶ เงินสดหรือสิ่งใดๆที่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินได้ (ตัวอย่างเช่น หุ่น พันธบัตร ลีอตเตอรี่) ต้องปฏิเสธไม่รับไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ใดๆ

๓. เราจะเก็บรักษาไว้เองได้หรือไม่

๑) ปกติสามารถเก็บรักษาไว้เองหากมีค่าไม่เกิน ๓,๐๐๐ บาท

๒) หากมีราคาทางการตลาดระหว่าง ๓,๐๐๐ – ๑๕,๐๐๐ บาท ส่วนราชการต้องพิจารณาตัดสินว่าข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ภาครัฐนั้นๆจะเก็บไว้เองได้หรือไม่

๓) หากราคามากกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท จะต้องให้เป็นทรัพย์สินของส่วนราชการและส่วนราชการพิจารณาตัดสินว่าจะใช้ประโยชน์อย่างไร

๔. การฝ่าฝืนกฏนี้มีโทษอย่างไร

การฝ่าฝืนนโยบายว่าด้วยการรับของขวัญหรือผลประโยชน์นั้น และพร้อมฝ่าฝืนการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมอาจถูกลงโทษตักเตือน ตัดเงินเดือน จนกระทั่งถึงไล่ออก ขึ้นกับความร้ายแรงของการฝ่าฝืน

นอกจากนั้นหากการรับของขวัญหรือผลประโยชน์นั้นๆ เข้าข่ายการรับสินบน นื้อฉลทุจริต และสามารถพิสูจน์ได้ว่า ข้าราชการและหรือเจ้าหน้าที่ภาครัฐนั้นๆรับของขวัญหรือผลประโยชน์ซึ่งมีผลต่อความเป็นธรรมก่อให้เกิดผลประโยชน์แก่ผู้ให้โดยมิชอบ หากถูกตัดสินว่าผิดจริงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนอาจมีส่วนร่วมในการรับโทษทางอาญาด้วย

“กรณีฝ่าฝืนหลักเกณฑ์ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ จะมีโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี ปรับไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำและปรับ และยังมีความผิดฐานกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ หรือทุจริตต่อหน้าที่ที่ตามประมวลกฎหมายอาญาด้วย”

• การรับของขวัญและผลประโยชน์: กฎแห่งความเสี่ยง

การรับของขวัญและผลประโยชน์ใดๆ เป็นสาเหตุให้สาธารณชนรับรู้ว่ามี การปฏิบัติอย่างมือคด มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ ก่อให้เกิดการทำลายความเชื่อถือศรัทธาของประชาชนต่อ ภาครัฐและต่อข้าราชการ

กฎแห่งความเสี่ยง ๒ ประการที่สำคัญ คือ

๑. ความพยายามที่จะหลบเลี่ยงกฎเกณฑ์ โดยตีค่าราคาของของขวัญและหรือผลประโยชน์น้อยกว่าความเป็นจริง การตีค่าราคาต่ำกว่าความเป็นจริงนั้น บุคคลอาจจงใจตนเองหรือจงใจผู้อื่นให้คิดว่าของขวัญ และหรือผลประโยชน์นั้นมีค่าต่ำกว่าที่เป็นจริง เพื่อหลีกเลี่ยงการรายงาน การกระทำได้กล่าวนับว่าเป็นการ คดโกงและหลอกลวงซึ่งเข้าข่ายฝ่าฝืนประมวลจริยธรรม

๒. การเพิกเฉยมองข้ามความผิดและละเลยต่อผลที่เกิดขึ้น

► การรับของขวัญและหรือผลประโยชน์ใดๆ อาจทำให้ติดเป็นนิสัยอย่างรวดเร็วและ ก่อให้เกิดความคาดหวังเสมอว่าจะได้รับของขวัญและหรือผลประโยชน์ใดๆ ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการทำให้เกิด ความรู้สึกชอบหรืออยากปฏิบัติต่อผู้รับบริการ หรือผู้รับงาน-รับจ้าง-รับเหมา ฯลฯ ที่เป็นผู้ให้ของขวัญและ หรือผลประโยชน์โดยอิทธิพลของความชอบหรือประโยชน์ตอบแทนที่ได้รับทำให้มีการปฏิบัติตอบแทนเกินกว่า มาตรฐานที่กำหนด

ในสถานการณ์เช่นนี้ ผู้รับจ้าง ผู้รับเหมา และหรือผู้รับจัดซื้ออาจรับรู้ผิดพลาดและเข้าใจว่า การรับจ้างต่างๆไม่ต้องทำในระดับมาตรฐานหรือลดคุณค่าการบริการ

นอกจากนั้นหากเกิดการปฏิบัติเป็นวัฒนธรรมการทำงานขององค์กรข้าราชการและหรือ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะมีพฤติกรรมเคยชินกับ “การรับรางวัล” จากการปฏิบัติหน้าที่และละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ โดยความรับผิดชอบซึ่งจัดได้ว่าเป็น การรับสินบน

► การแสวงหาเหตุผลเพื่อบิดเบือนความจริง มีแนวโน้มที่เป็นไปได้มากที่เราจะรับของขวัญ และหรือผลประโยชน์โดยเฉพาะสิ่งที่ถูกใจเรา บุคคลอาจสงสัยว่าการรับของขวัญและหรือผลประโยชน์ใดๆ ถือได้ว่าเป็น ความผิดแต่ผู้รับมักจะหาเหตุผลเข้าข้างตนเองดังนี้

“ฉันรู้ว่าไม่ควรรับของดังกล่าว แต่ด้วยมารยาทจึงไม่กล้าจะปฏิเสธน้ำใจ หรือหากไม่รับจะเป็น การทำลายสัมพันธ์ภาพระหว่างผู้ให้กับองค์กรหรือกับตนเอง”

“คนอื่นก็ทำเช่นนี้ ทำไมฉันจะทำบ้างไม่ได้”

“ดูซิ ฉันอุทิศเวลานอกเวลาราชการทำงาน ดังนั้น มันเป็นการยุติธรรมที่เราจะได้รางวัล ผลประโยชน์พิเศษบ้าง”

“เพราะฉันเป็นคนพิเศษจริงๆ ดังนั้นผู้บังคับบัญชาจึงชมฉัน และเป็นเรื่องธรรมดาที่ฉันมักเป็น คนแรกเสมอที่ได้รับโอกาสให้ไปฝึกอบรม/สัมมนา”

“มันเป็นแค่ตัวอย่างฟรีให้ทดลองใช้ และฉันก็ไม่คิดว่าหน่วยงานของฉันจะสั่งสินค้าชนิดนี้ แม้ว่าฉันจะให้คำแนะนำก็ตาม”

“ฉันไม่เห็นมีกฎ ระเบียบใดๆ เกี่ยวกับการให้ของขวัญ ดังนั้นฉันก็ได้ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ใดๆ”

ท่านต้องระลึกอยู่เสมอว่าเหตุผลที่ท่านใช้กล่าวอ้างเช่นนี้ไม่สามารถปกป้องท่านจากการถูกดำเนินการทางวินัย หากการกระทำของท่านเป็นการกระทำที่มีขอบ

นอกจากการรับของขวัญและผลประโยชน์อื่นใดดังกล่าวแล้ว ผลประโยชน์ทับซ้อนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามทุจริต พ.ศ.๒๕๔๒ แก้ไข พ.ศ. ๒๕๕๔ และ พ.ศ.๒๕๕๘ ยังได้กำหนดการเข้าไปมีส่วนได้เสีย ตามมาตรา ๑๐๐ และมีโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี ปรับไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำและปรับ และยังมีความผิดฐานกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามประมวลกฎหมายอาญาด้วย

การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม (Conflicts of Interest)

มาตรา ๑๐๐ ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือพันตำแหน่งไม่เกิน ๒ ปี/คู่สมรส

- คู่สัญญา/มีส่วนได้ส่วนเสียในสัญญากับหน่วยงานที่ปฏิบัติหรือกำกับ
- หุ้นส่วน/ผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนจำกัดบริษัทที่เข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานที่ปฏิบัติหรือกำกับ
- รับสัมปทาน/คงไว้ซึ่งสัมปทานในห้างหุ้นส่วนจำกัดบริษัทที่เข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงาน
- กรรมการ/ที่ปรึกษา/ตัวแทน/พนักงาน/ลูกจ้าง ในธุรกิจเอกชนซึ่งกำกับฯ
- คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด ๔ ตำแหน่ง (นายกรัฐมนตรี/รัฐมนตรี/ผู้บริหารท้องถิ่น/รองผู้บริหารท้องถิ่น)

ฝ่าฝืน มาตรา ๑๐๐ มาตรา ๑๐๑ และมาตรา ๑๐๓

๑. โทษ จำคุกไม่เกิน ๓ ปี ปรับไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำ ทั้งปรับ
๒. ให้ถือเป็นความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่

บทสรุป

ความเชื่อที่ไว้วางใจ และจริยธรรมเป็นรากฐานของการบริหารภาครัฐที่ดี เมื่อท่านเป็นข้าราชการและหรือเจ้าหน้าที่ภาครัฐไม่ว่าจะสังกัดหน่วยงานใด ท่านถูกคาดหวังให้ปฏิบัติหน้าที่และตัดสินใจโดยปราศจากอคติ ท่านถูกคาดหวังไม่ให้แสวงหารางวัลหรือผลประโยชน์รูปแบบใดๆ นอกเหนือจากเงินเดือนและผลประโยชน์ที่รัฐจัดให้

แม้ว่านโยบายของหน่วยงานหลายแห่งจะอนุญาตให้รับของขวัญได้ ซึ่งถือว่าเป็นของที่ระลึกในโอกาสที่เหมาะสม แต่อย่างไรก็ตามควรมีขอบเขตในการรับเสมอ การฝ่าฝืนขอบเขตด้วยการรับของขวัญหรือผลประโยชน์ที่ไม่เหมาะสมจะนำไปสู่ความเสี่ยงต่อการทุจริต และทำลายชื่อเสียงของท่าน รวมทั้งองค์กรของท่านเอง

สถานการณ์ตัวอย่าง

หน่วยงานภาครัฐหนึ่ง ส่งนักทรัพยากรบุคคลที่ทำหน้าที่จัดซื้อจัดจ้าง (HR procurement) ให้เข้าร่วมสัมมนาด้านทรัพยากรบุคคล เจ้าหน้าที่ผู้นั้นได้รับรางวัลมูลค่า ๗,๐๐๐ บาท จากการเป็นผู้เข้าร่วมสัมมนาที่มีบุคลิกเป็น personnel planner ซึ่งบริจาคโดยโรงงานผลิตสินค้าที่เป็นคู่ค้ากับหน่วยงาน เจ้าหน้าที่ได้เก็บของรางวัลนั้นไว้โดยไม่ได้รับรายงานหน่วยงานเนื่องจากคิดว่าเป็นรางวัลที่ตนชนะจากการเข้าร่วมกิจกรรมการสัมมนา

ผู้บังคับบัญชาตระหนักถึงความหมายที่อาจแอบแฝงมาจากการให้ และตัดสินใจว่าจะต้องมีการรายงานของรางวัลนั้นและลงทะเบียนเป็นของหน่วยงาน โดยให้เหตุผลว่าการปรากฏตัวของเขาในการเข้าร่วมสัมมนาเป็นเพราะได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงาน ดังนั้นเป็นความชอบธรรมของหน่วยงานที่จะตัดสินใจว่าจะจัดการอย่างไรกับรางวัลชิ้นนี้

เนื่องจากราคาของรางวัลและบทบาทในหน้าที่ที่มีความเสี่ยงในเรื่องผลประโยชน์ ในที่สุดเจ้าหน้าที่จึงถูกขอร้องให้สละรางวัลแก่หน่วยงานเพื่อประโยชน์ตามความเหมาะสม

บทที่ ๓

กฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน

๑. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๐๐, ๑๐๓ และ ๑๐๓/๑ กำหนดเรื่องการขัดกันของผลประโยชน์ส่วนตัวและส่วนรวมไว้เพื่อลดระบบอุปถัมภ์ในสังคมไทยให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีจิตสำนึกแยกแยะประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมออกจากกันได้ หากเจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่าฝืนให้ถือเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาด้วย

๒. ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่องหลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด โดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓ ได้กำหนดว่าโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๐๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้กำหนดหลักเกณฑ์และจำนวนทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจะรับจากบุคคลได้โดยธรรมจรรยา กล่าวคือการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลที่ให้แก่ในโอกาสต่าง ๆ โดยปกติตามขนบธรรมเนียมประเพณีหรือวัฒนธรรม หรือให้กันตามมารยาทที่ปฏิบัติกันในสังคม

๓. ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน

๓.๑ ส่วนคำปรารภ ได้กล่าวถึงค่านิยมหลักของมาตรฐานจริยธรรมสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ๙ ประการของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ๙ ข้อดังนี้

- (๑) การยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม
- (๒) การมีจิตสำนึกที่ดี ซื่อสัตย์ สุจริตและรับผิดชอบ
- (๓) การยึดถือประโยชน์ของประเทศชาติเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตนและไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน
- (๔) การยืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง เป็นธรรมและถูกกฎหมาย
- (๕) การให้บริการแก่ประชาชนด้วยความรวดเร็ว มีอัธยาศัย และไม่เลือกปฏิบัติ
- (๖) การให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนอย่างครบถ้วน ถูกต้อง ไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง
- (๗) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน รักษามาตรฐานมีคุณภาพ โปร่งใสและตรวจสอบได้
- (๘) กายีตมมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- (๙) การยึดมั่นในหลักจรรยาวิชาชีพขององค์กร

๓.๒ หมวด ๒ ข้อ ๕ ให้ข้าราชการต้องแยกเรื่องส่วนตัวออกจากตำแหน่งหน้าที่และยึดถือประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตนโดยอย่างน้อยต้องวางตน ดังนี้

- (๑) ไม่นำความสัมพันธ์ส่วนตัวที่ตนมีต่อบุคคลอื่น ไม่ว่าจะเป็ญญาติพี่น้อง พรรคพวก เพื่อนฝูงหรือผู้มีบุญคุณส่วนตัว มาประกอบการใช้ดุลพินิจให้เป็นคุณหรือเป็นโทษแก่บุคคลนั้น หรือปฏิบัติต่อบุคคลนั้นต่างจากบุคคลอื่น เพราะความชอบหรืออหัง
- (๒) ไม่ใช้เวลาราชการ เงิน ทรัพย์สิน บุคลากร บริการหรือสิ่งอำนวยความสะดวกของทางราชการไปเพื่อประโยชน์ส่วนตัวของตนเองหรือผู้อื่น เว้นแต่ได้รับอนุญาตโดยชอบด้วยกฎหมาย

(๓) ไม่กระทำการใด หรือดำรงตำแหน่ง หรือปฏิบัติภารกิจในฐานะส่วนตัว ซึ่งก่อให้เกิดความเคลือบแคลงหรือสงสัยว่าจะขัดกับประโยชน์ส่วนรวมที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน้าที่ ทั้งนี้ ในกรณีที่มีความเคลือบแคลงหรือสงสัย ให้ข้าราชการผู้นั้นยุติการกระทำดังกล่าวไว้ก่อนแล้วแจ้งให้ผู้บังคับบัญชา หัวหน้าส่วนราชการและคณะกรรมการจริยธรรมพิจารณาเมื่อคณะกรรมการจริยธรรมวินิจฉัยเป็นประการใด แล้วจึงปฏิบัติตามนั้น

(๔) ในการปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบในหน่วยงานโดยตรงหรือหน้าที่อื่นในราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หรือหน่วยงานของรัฐ ข้าราชการต้องยึดถือประโยชน์ของทางราชการเป็นหลัก ในกรณีที่มีความขัดแย้งระหว่างประโยชน์ของทางราชการหรือประโยชน์ส่วนรวม กับประโยชน์ส่วนตนหรือส่วนกลุ่ม อันจำเป็นต้องวินิจฉัยหรือชี้ขาด ต้องยึดประโยชน์ของทางราชการและประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ

๓.๓ หมวด ๒ ข้อ ๖ ให้ข้าราชการต้องละเว้นจากการแสวงหาประโยชน์ที่มีขอบโดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่และไม่กระทำการอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม โดยอย่างน้อยต้องวางตนดังนี้

(๑) ไม่เรียก รับ หรือยอมจะรับ หรือยอมให้ผู้อื่นเรียก รับ หรือยอมจะรับของขวัญแทนตน หรือ ญาติของตนไม่ว่าก่อนหรือหลังดำรงตำแหน่ง หรือปฏิบัติหน้าที่ไม่ว่าจะเกี่ยวข้องหรือไม่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ หรือไม่ก็ตาม เว้นแต่เป็นการให้โดยธรรมจรรยา หรือการให้ตามประเพณี หรือให้แก่บุคคลทั่วไป

(๒) ไม่ใช่ตำแหน่งหรือกระทำการที่เป็นคุณหรือโทษแก่บุคคลใดเพราะมีอคติ

(๓) ไม่เสนอ หรืออนุมัติโครงการ การดำเนินการ หรือการนำนิติกรรมหรือสัญญาซึ่งตนเอง หรือบุคคลอื่น จะได้ประโยชน์อันมิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายหรือประมวลจริยธรรมนี้

๔. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเรียไรของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ.๒๕๔๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๕. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเรียไรของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๙

๖. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ.๒๕๔๔

บทที่ ๔

ตัวอย่างเรื่องการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม

ตัวอย่างเรื่องการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม หรือผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest) ได้แก่

๑. การหาประโยชน์ให้ตัวเอง
๒. การหาประโยชน์จากตำแหน่ง อำนาจหน้าที่
๓. การใช้อิทธิพลเรียกผลประโยชน์ตอบแทน
๔. การใช้ทรัพย์สินของทางราชการหาประโยชน์ใส่ตน
๕. การใช้ข้อมูลหรือความลับของทางราชการ เพื่อแสวงหาประโยชน์ของตนเองและพวกพ้อง
๖. การรับงานนอก จนส่งผลเสียต่องานในหน้าที่
๗. การทำงานหลังจากออกจากตำแหน่ง และเอื้อประโยชน์ส่วนตัว
๘. การให้ของขวัญ ของกำนัล เพื่อหวังผลตอบแทน
๙. การรับค่าตอบแทนจากการลัดคิวบริการ
๑๐. การจัดซื้อวัสดุจากบริษัทของตนและเครือญาติ เป็นต้น

กรณีตัวอย่างที่พบความผิด

กรณี จำคุก ๒ ปี ๖ เดือน “นาย กอ”ฐานใช้รถหลวงงานแต่งลูกสาว

ศาลอาญาพิพากษาจำคุก ๒ ปี ๖ เดือน ปรับ ๑๐,๐๐๐ บาท กรณีนายกอนำรถหลวงอุปกรณ์ไปใช้งาน แต่งงานลูกสาวสุดหรูทั้งที่บ้าน ที่โรงแรม โดยศาลยังประณาม ลดเหลือจำคุก ๒ ปีครึ่ง ปรับหนึ่งหมื่นบาท โดยโทษจำคุกให้รอลงอาญา ๒ ปี

ศาลอาญารัชดาอ่านคำพิพากษาในคดีที่อัยการเป็นโจทก์ยื่นฟ้องนายกอ ฐานเป็นเจ้าของพนักงานมีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการ หรือรักษาทรัพย์สินใดๆ ใช้อำนาจในตำแหน่งโดยทุจริตอันเป็นการเสียหายแก่รัฐและเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่ หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๑๕๑ และ ๑๕๗

จากกรณีเมื่อ วันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๔ ขณะจำเลยดำรงตำแหน่งคนบตี... ได้ใช้อำนาจหน้าที่โดยทุจริตด้วยการสั่งให้เจ้าหน้าที่นำเก้าอี้ ๑๐๐ ตัว พร้อมผ้าปกคลุมเก้าอี้ เครื่องถ่ายวิดีโอ ๒ เครื่อง เครื่องเล่นวิดีโอ กล้องถ่ายรูป และผ้าเต็นท์หลายผืน เพื่อนำไปใช้ในงานวิวาห์บุตรสาวจำเลยที่บ้านพักส่วนตัว รวมทั้งรถยนต์ รถตู้ส่วนบุคคลอีก ๔ คัน เพื่อใช้รับส่งเจ้าหน้าที่เข้าร่วมพิธี และขนย้ายอุปกรณ์ทั้งที่บ้านพักและงานฉลองมงคลสมรสที่โรงแรมซึ่งล้วนเป็นทรัพย์สินของทางราชการ

การกระทำของจำเลยนับเป็นการใช้อำนาจโดยทุจริต เพื่อประโยชน์ส่วนตัวอันเป็นการเสียหายแก่รัฐ ต่อมาเดือนกันยายน ๒๕๕๖ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือป.ป.ช. ได้ชี้มูลความผิดวินัยและอาญากับจำเลย โจทก์จึงขอให้ศาลพิพากษาลงโทษจำเลยตามความผิดด้วย ครั้งแรกโจทก์ให้การปฏิเสธ แต่ต่อมาการรับสารภาพไม่ต่อสู้คดี

ศาลพิเคราะห์พยานหลักฐานแล้ว เห็นว่าการกระทำของจำเลยเป็นการทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่ตามฟ้อง จึงพิพากษาให้จำคุก ๕ ปี และปรับ ๒๐,๐๐๐ บาท ค่าให้การรับสารภาพ เป็นประโยชน์แก่การพิจารณา คดีลดโทษให้กึ่งหนึ่ง คงจำคุกจำเลยไว้ ๒ ปี ๖ เดือน และปรับ ๑๐,๐๐๐ บาท

อย่างไรก็ดี จำเลยสำนึกผิดและชดใช้ค่าเสียหายคืนแก่รัฐทันทีประกอบกับเป็นแพทย์ทำคุณประโยชน์ต่อสังคม และไม่เคยต้องโทษจำคุกมาก่อน ศาลจึงเห็นควรให้รอลงอาญา

กรณี “ดูงานด้วย รับปริญญาด้วย”

นางตรุณี เป็นผู้รับผิดชอบงานจัดทำโครงการศึกษาดูงานพัฒนาศักยภาพบุคลากรในการปฏิบัติงานด้านสาธารณสุข เป็นเวลา ๗ วัน โดยคณะเจ้าหน้าที่ที่ไปศึกษาดูงาน ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่จากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ โรงพยาบาลชุมชน และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ซึ่งได้เบิกจ่ายเงินราชการเป็นค่าพาหนะ ค่าเช่าที่พัก และอื่น ๆ รวมประมาณสองแสนบาทเศษ ในระหว่างการเดินทางไปราชการเพื่อศึกษาดูงานในครั้งนี้ ปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ที่ไปศึกษาดูงานนั้นล้วนเป็นผู้จบการศึกษาระดับปริญญาโทจากมหาวิทยาลัยของรัฐแห่งหนึ่งซึ่งมาเปิดสอนในตัวจังหวัด และทั้งหมดก็ได้ไปขอรับปริญญาที่มหาวิทยาลัยดังกล่าวจริง ตามกำหนดการที่มหาวิทยาลัยได้แจ้งให้ทราบล่วงหน้า ก่อนหน้าที่จะมีการจัดทำโครงการศึกษาดูงานดังกล่าว ส่วนวันที่ไม่ได้มีการข้อมและรับปริญญา ก็ปรากฏว่าคณะเจ้าหน้าที่ทั้งหมดได้ไปศึกษาดูงานจริง รวม ๕ แห่ง โดยศึกษาดูงานในจังหวัด ก. (ที่มหาวิทยาลัยตั้งอยู่) จำนวน ๔ แห่ง คือที่สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ ๑ แห่ง ที่มหาวิทยาลัยของรัฐ ๑ แห่ง และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ๒ แห่ง และไปที่จังหวัด ข. ซึ่งอยู่ติดกับจังหวัด ก. ได้ไปศึกษาดูงานที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ๑ แห่ง ทั้งนี้ในการไปศึกษา ดูงานแต่ละแห่งได้มีการมอบของที่ระลึกให้กับหน่วยงานและที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ค. ปรากฏว่าได้มีการลงนามไว้ในสมุดเยี่ยมด้วย ต่อมาภายหลังได้มีการคืนเงินที่เบิกจ่ายให้กับทางราชการครบถ้วนแล้ว

พฤติการณ์ของนางตรุณีดังกล่าว เป็นการกระทำวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ฐานอาศัยตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนหาประโยชน์ให้แก่ตนหรือผู้อื่นตามมาตรา ๘๓ (๓) และมาตรา ๘๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๕๑ ลงโทษตัดเงินเดือนร้อยละ ๔ เป็นเวลา ๓ เดือน

กรณี “เก็บกลับบ้าน”

นางเก็บ ตำแหน่งโภชนากร ๕ มีหน้าที่ดูแลอาหารผู้ป่วย กำหนดเมนูอาหาร สั่งซื้อตามเมนูรายวัน และถือกุญแจสต็อกอาหาร นางเก็บ ได้ขึ้นเวรปฏิบัติงานติดต่อกัน ๔ วัน เพียงคนเดียว โดยในวันสุดท้าย คือวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๔๙ เวลาประมาณ ๑๘.๓๐ น. ยามของโรงพยาบาลได้พบเห็นนางสาวหน้อย ลูกจ้างชั่วคราว ลูกน้องนางเก็บ ขนกล่องกระดาษภายในบรรจุโครงไก่ ออกไก่ และขนกระเป๋านั่งสีดำ ภายในบรรจุไข่ไก่ จำนวน ๓๐ ฟอง และนมสด UHT จำนวน ๑๒ กล่อง นำออกมาจากโรงครัว ยามจึงได้ขอตรวจค้นและพบสิ่งของดังกล่าวและถ่ายรูปเก็บไว้เป็นหลักฐาน นางเก็บอ้างว่าของทั้งหมดเป็นของส่วนตัวที่ซื้อจากร้านค้า ยามจึงยอมให้นางเก็บนำของทั้งหมดออกไป หลังจากนั้นนางเก็บได้ติดต่อร้านค้าที่ประมูลอาหารได้ในโรงพยาบาล ขอให้ร้านออกไปเสิร์ฟรับเงินให้โดยระบุรายการ ๓ รายการ คือโครงไก่ ๑๐ กิโลกรัม ไข่ไก่ ๓๐ ฟอง นมพร้อมมันเนย ๑ โหล เจ้าของร้านค้าได้ออกใบเสร็จรับเงินลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๔๙ นำไปให้ในตอนเช้า ต่อมาในตอนเย็นนางเก็บได้โทรศัพท์ติดต่อเจ้าของร้านค้า ขอให้ออกใบเสร็จย้อนหลังเป็นวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๔๙ แต่เจ้าของร้านค้า ได้ปฏิเสธ นางเก็บอ้างว่า “ในตอนเช้าเวลาประมาณ ๐๘.๓๐ น ตนได้ขับ

รถยนต์ของตนไปจอดที่ตลาด ได้ซื้อโครงไก่ ๑๐ กิโลกรัม จากร้านค้า ๓ ร้าน โดยนำโครงไก่ ๓ กิโลกรัม ๒ ถุง และ ๔ กิโลกรัม ๑ ถุง และซื้อไข่ไก่ ๓๐ ฟอง นม UHT โฟโมสต์ ๑ โหล ได้นำมาใส่รถยนต์ของตน และขับรถยนต์กลับมาที่โรงพยาบาลเวลาประมาณ ๐๙.๓๐ น. จากนั้นได้นำโครงไก่เก็บไว้ในตู้เย็นของฝ่ายโภชนาการ ส่วนนมและไข่ไก่นำเก็บไว้ในห้องทำงานโดยขนของขึ้นไป ๒ เทียบ ในตอนเย็นเวลาประมาณ ๑๘.๐๐ น ได้นำโครงไก่ทั้ง ๓ ถุงออกจากตู้เย็น นำมาวางซ้อนกันลงในถุงดำ และนำถุงดำใส่ลงในลังกระดาษน้ำส้ม อสร. ซึ่งเป็นลังเปล่า และใส่รถเข็น ส่วนไข่ไก่และนมอยู่ในกระเป๋าสะพายสีดำอยู่แล้ว” จากการสอบสวนเห็นว่าการนำโครงไก่ ๑๐ กิโลกรัม ไปเก็บไว้ในตู้เย็นของฝ่ายโภชนาการ ก็เป็นการสมควรเนื่องจากเกรงว่าโครงไก่มีกลิ่นเหม็นกว่าจะนำกลับบ้าน สำหรับไข่ไก่และนม UHT โฟโมสต์ เหตุใดจะต้องนำไปไว้ในห้องทำงาน สามารถเก็บไว้ในรถยนต์ได้ซึ่งรถยนต์จอดในโรงรถ ไม่ถูกแดด อันจะเหตุให้ไข่ไก่และนมเสียง่าย ซึ่งเป็นเหตุไม่เพียงพอ และนางเก็บ ได้นำใบเสร็จรับเงินลงวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๔๙ ของร้านค้าดังกล่าวมาอ้างว่าตนได้ซื้อโครงไก่ ไข่ไก่และนมจากร้านค้า หากนางเก็บซื้อของจากตลาด เหตุใดต้องไปขอใบเสร็จรับเงินจากร้านค้า ซึ่งไม่ตรงกับข้อเท็จจริง นอกจากนี้ นางเก็บได้ถือกุญแจสต็อก อาหารเพียงผู้เดียว และไม่มีการตรวจสอบอาหารแห้งประจำวัน อีกทั้งได้อยู่เวรวันหยุดราชการต่อเนื่องกัน ๔ วัน แต่เพียงผู้เดียว ในการปฏิบัติงานมีช่องทางในการนำอาหารสดและอาหารแห้งออกนอกโรงพยาบาลได้และนางเก็บจะนำกระเป๋าสีดำไปใหญ่ถือมาทำงานทุกวัน มีโอกาสที่จะนำสิ่งของต่างๆ ของโรงพยาบาลนำกลับไปได้ และยามรายงานว่าพบเห็นนางเก็บมักชนกล่องกระดาษใส่ของพร้อมกระเป๋าสีดำใส่ของออกจากโรงครัวในตอนเย็นหลังเลิกงานประมาณ ๑๘.๐๐ น บ่อยครั้ง และในวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๔๙ ซึ่งเป็นวันเกิดเหตุ ได้มีรายการซื้อโครงไก่ ออกไก่ และไข่ไก่ เช่นเดียวกัน แต่สำหรับนม UHT โฟโมสต์ ได้มีการซื้อไว้ก่อนแล้ว ซึ่งเป็นยี่ห้อและขนาดเหมือนกัน ส่วนนางสาวหนอยนั้น นางเก็บมักจะเรียกมาช่วยขนของ รวมทั้งในวันเกิดเหตุนางเก็บก็ได้ให้ช่วยเข็นรถเข็น ซึ่งมีลังกระดาษบรรจุโครงไก่ ออกไก่ รวมทั้งช่วยถือกระเป๋าสีดำ ภายในบรรจุไข่ไก่น้ำดังกล่าว จากการสอบสวนจึงน่าจะเชื่อว่าโครงไก่ ออกไก่ ไข่ไก่ จำนวน ๓๐ ฟอง และนมสด UHT จำนวน ๑๒ กล่อง ที่นางเก็บ นำไปเมื่อวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๔๙ นั้น เป็นของโรงพยาบาลที่จัดซื้อไว้เพื่อประกอบอาหารสำหรับผู้ป่วยของโรงพยาบาล

พฤติกรรมการของนางเก็บดังกล่าวเป็นการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานอาศัยอำนาจหน้าที่ราชการของตนหาผลประโยชน์ให้แก่ตน ตามมาตรา ๘๒ วรรคสอง และฐานประพฤติชั่ว ตามมาตรา ๙๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๓๕ ลงโทษลดขั้นเงินเดือน จำนวน ๑ ขั้น

กรณี “ฝากพิเศษ”

นายสมหวัง ตำแหน่งนายแพทย์ชำนาญการ มีหน้าที่ตรวจรักษาผู้ป่วยผ่าตัดและหัตถการทางสูตินรีเวชทั้งหมด นายสมหวังได้ทำการรับฝากครรภ์พิเศษในโรงพยาบาลของทางราชการ หลังจากที่ทำคลอดเสร็จแล้วผู้ป่วย หรือญาติผู้ป่วยจะนำเงินใส่ซองมาให้กับนายสมหวัง เป็นค่าฝากพิเศษและทำคลอด รายละเอียด ๓,๐๐๐ บาท ต่อมาได้มีผู้ร้องเรียนเรื่องดังกล่าวขึ้น จากการสอบสวนนายสมหวังให้การรับว่าตนได้กระทำการดังกล่าวจริง และได้รับเงินค่าฝากครรภ์พิเศษดังกล่าว และมีบางรายเมื่อทำคลอดเสร็จแล้วก็เจียบเฉยไม่ยอมจ่ายเงินให้

พฤติการณ์ของนายสมหวังดังกล่าว เป็นการกระทำความผิดวินัยไม่ร้ายแรง ฐานอาศัยตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนหาผลประโยชน์ให้แก่ตนเองตามมาตรา ๘๓(๓) ประกอบมาตรา ๘๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๕๑ สมควรลงโทษภาคทัณฑ์แต่เนื่องจากนายสมหวังไม่เคยกระทำความผิดวินัยมาก่อน และปฏิบัติหน้าที่มาด้วยดีโดยตลอด จึงงดโทษให้ และให้ว่ากล่าวตักเตือนเป็นลายลักษณ์อักษรแทน

กรณี “ของหมอดีกว่า”

นางสาวอิมเอม ตำแหน่งเจ้าพนักงานทันตสาธารณสุขปฏิบัติงาน มีหน้าที่รักษาพยาบาลทางด้านทันตกรรม ได้นำชุดใหม่ชุดฟัน น้ำยาบ้วนปาก และยาสีฟันแอมเวย์ของตนเอง มาจำหน่ายให้กับผู้มารับบริการทันตกรรม ที่บนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในราคาชุดละ ๕๐๐ บาท โดยอ้างว่า เป็นเวชภัณฑ์ที่ไม่มีจำหน่ายในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และไม่ได้ออกใบเสร็จรับเงินให้ และต่อมาได้มีการร้องเรียนเรื่องดังกล่าวขึ้น

พฤติการณ์ของนางสาวอิมเอมดังกล่าว เป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานอาศัยตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนหาผลประโยชน์ให้แก่ตนเอง ตามมาตรา ๘๓ (๓) ประกอบมาตรา ๘๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๕๑ ลงโทษตัดเงินเดือนจำนวน ๕% เป็นเวลา ๑ เดือน (หมายเหตุเรื่องการนำยาหรือเวชภัณฑ์ส่วนตัวมาให้บริการบนหน่วยบริการหรือบ้านพักของทางราชการ แล้วเก็บเงินเป็นประโยชน์ส่วนตัวนั้น อ.ก.พ. กระทรวงสาธารณสุข ได้กำหนดมาตรฐานการลงโทษให้ลงโทษตัดเงินเดือน เป็นอย่างต่ำ)

กรณี “คนหลง กับรถยนต์หลง”

นายสรชัย ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงพยาบาล ได้เปิดเผยทรัพย์สินของทางราชการ นำไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว โดยนำบิลน้ำมันของโรงพยาบาลไปเขียนเติมน้ำมันใส่รถยนต์ส่วนตัวยี่ห้อฮอวลโว่ และรถจักรยานยนต์เชอโรกี

แล้วเบิกจ่ายเงินค่าน้ำมันจากเงินบำรุงของโรงพยาบาลเป็นระยะเวลา ๓ ปี รวมจำนวน ๒๓๒ ครั้ง เป็นเงินรวม ๒๙๐,๐๐๐ บาท ทั้งที่นายสรชัยก็นำรถยนต์ราชการไปใช้ทั้งในเวลาราชการและนอกเวลาราชการอีกด้วย

พฤติกรรมของนายสรชัยดังกล่าวเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยทุจริต ตามมาตรา ๘๕ (๑) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ลงโทษไล่ออกจากราชการ

กรณี “อบลม”

นายทองดี ข้าราชการ ได้ยืมเงินราชการและลงชื่อในโครงการอบรมโดยเป็นผู้เสนอโครงการอบรมทางด้านสุขภาพ รวมจำนวน ๒ วัน นายทองดีได้จัดทำเอกสารหลักฐานขออนุมัติเบิกจ่ายตามโครงการอบรมส่งให้กับฝ่ายการเงินเพื่อหักล้างเงินยืมสำหรับเป็นค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม เป็นเงินจำนวน ๑๐,๖๐๐ บาท โดยลายมือชื่อของผู้เข้ารับการอบรมในเอกสารประกอบการหักล้างเงินยืมนั้น มิใช่เป็นลายมือชื่อที่แท้จริงของผู้เข้ารับการอบรมแต่เป็นลายมือชื่อปลอม และมีได้มีการจัดอบรมตามโครงการดังกล่าวแต่อย่างใด

พฤติการณ์ของนายทองดีดังกล่าว เป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยทุจริตตามมาตรา ๘๕ (๑) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๕๑ ลงโทษไล่ออกจากราชการ

กรณี “อบจันถูกออก”

นายทองเต็ม ตำแหน่งนักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ มีหน้าที่รับผิดชอบโครงการอบรมนักเรียนเกี่ยวกับการป้องกันโรค นายทองเต็มได้จัดทำใบสำคัญรับเงินแล้ว ให้ผู้รับจ้างลงชื่อรับเงินเป็นค่าจ้างทำอาหารให้กับผู้เข้าอบรม เป็นเงินรวม ๓๐,๐๐๐ บาท โดยเป็นค่าอาหารรายหัว ๑๕๐ บาท แต่ความจริงจ่ายค่าจ้างให้เพียงหัวละ ๕๐ บาท นอกจากนี้ ยังได้จัดทำใบสำคัญรับเงินค่าสมนาคุณวิทยากรรวมเป็นเงิน ๑๔,๐๐๐ บาท ให้วิทยากรที่มาบรรยายลงชื่อเป็นผู้รับเงิน แต่ความจริงไม่ได้มีการจ่ายเงินให้กับวิทยากรแต่อย่างใด ทั้งนี้ ใบสำคัญรับเงินทั้ง ๒ ฉบับดังกล่าว นายทองเต็มได้ลงนามเป็นผู้จ่ายเงิน แล้วนำไปขออนุมัติเบิกจ่ายเงินกับทางราชการ

พฤติกรรมการของนายทองเต็มดังกล่าว เป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยทุจริต ตามมาตรา ๘๕ (๑) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ลงโทษไล่ออกจากราชการ

บทที่ ๕

แนวปฏิบัติ ๑๐ ข้อตามประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน

ข้าราชการพลเรือนทุกตำแหน่งมีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายเพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวมและประเทศชาติ มีความเป็นกลางทางการเมือง อำนวยความสะดวก และให้บริการประชาชนตามหลักธรรมาภิบาล มีการกำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมขึ้นเป็นประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน เพื่อให้ข้าราชการทั้งหลายเกิดสำนึกถึงซึ่งและเที่ยงธรรมในหน้าที่ ผดุงเกียรติและศักดิ์ศรีข้าราชการควรแก่ความไว้วางใจและเชื่อมั่นของปวงชน และดำรงตนตั้งมั่นเป็นแบบอย่างที่ดีงาม สัมกับความเป็นข้าราชการในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงเป็นตัวอย่างแห่งจรรยาอันสูงสุดเพื่อใช้บังคับเป็นมาตรฐานกลางไว้ สรุปลงได้ดังต่อไปนี้

๑. ข้าราชการต้องยึดมั่นในจริยธรรม และยืนหยัดกระทำในสิ่งที่ถูกต้องและเป็นธรรม
 - ๑.๑ ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมอย่างตรงไปตรงมา และไม่กระทำการเลียมประมวลจริยธรรมนี้ในกรณีที่คณะกรรมการจริยธรรมวินิจฉัยว่าการกระทำใดขัดต่อประมวลจริยธรรม ข้าราชการจะกระทำการนั้นมิได้
 - ๑.๒ เมื่อรู้หรือพบเห็นการฝ่าฝืนประมวลจริยธรรม ข้าราชการต้องรายงานพร้อมพยานหลักฐาน(หากมี) ต่อหัวหน้าส่วนราชการและหรือคณะกรรมการจริยธรรมโดยพลัน
 - ๑.๓ รายงานการดำรงตำแหน่งในนิติบุคคลและกิจการที่รัฐถือหุ้นใหญ่ ต่อหัวหน้าส่วนราชการและหรือคณะกรรมการจริยธรรม กรณีที่การดำรงตำแหน่งนั้นๆ อาจขัดแย้งกับการปฏิบัติหน้าที่หรืออาจทำให้การปฏิบัติหน้าที่เสียหาย
 - ๑.๔ กรณีที่ข้าราชการเข้าร่วมประชุมและพบว่ามีการกระทำ หรือเสนอเรื่องที่ฝ่าฝืนจริยธรรม ข้าราชการมีหน้าที่ต้องคัดค้านการกระทำดังกล่าว และบันทึกการคัดค้านไว้ในรายงานการประชุมหรือในเรื่องนั้น
๒. ข้าราชการต้องมีจิตสำนึกที่ดี และความรับผิดชอบต่อหน้าที่ เสียสละ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรวดเร็ว โปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้
 - ๒.๑ อุทิศตนให้กับการปฏิบัติงานในหน้าที่ด้วยความรอบคอบระมัดระวัง
 - ๒.๒ ละเว้นการกระทำที่จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อตำแหน่งหน้าที่ของตน หรือของข้าราชการอื่น
 - ๒.๓ ใช้ดุลพินิจและตัดสินใจ ปราศจากอคติส่วนตน ตามข้อมูลพยานหลักฐานและความเหมาะสมของแต่ละกรณี
 - ๒.๔ เมื่อเกิดความผิดพลาดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ ต้องรีบแก้ไข และแจ้งให้หัวหน้าส่วนราชการทราบ

๒.๕ ไม่ขัดขวางการตรวจสอบของหน่วยงานที่มีหน้าที่ตรวจสอบตามกฎหมายหรือประชาชน โดยให้ข้อมูลที่เป็นจริงและครบถ้วน เมื่อได้รับคำร้องขอในการตรวจสอบ

๒.๖ ไม่สั่งราชการด้วยวาจา กรณีที่สั่งราชการด้วยวาจาให้ผู้บังคับบัญชาบันทึกเรื่องเป็นลายลักษณ์อักษรตามคำสั่งเพื่อให้ผู้สั่งพิจารณาสั่งการต่อไป

๓. ข้าราชการต้องแยกเรื่องส่วนตัวออกจากตำแหน่งหน้าที่ และยึดถือประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตน

๓.๑ ไม่นำความสัมพันธ์ส่วนตัวที่ตนมีต่อบุคคลอื่น ไม่ว่าจะเป็นญาติพี่น้อง พรรคพวกเพื่อนฝูง หรือผู้มีบุญคุณส่วนตัว มาประกอบการใช้ดุลพินิจให้เป็นคุณหรือโทษแก่บุคคลนั้น หรือปฏิบัติต่อบุคคลนั้นต่างจากบุคคลอื่นเพราะชอบหรือชัง

๓.๒ ไม่ใช้เวลาราชการ เงิน ทรัพย์สิน บุคลากร บริการ หรือสิ่งอำนวยความสะดวกของทางราชการไปเพื่อประโยชน์ส่วนตัวของตนเองหรือผู้อื่น เว้นแต่ได้รับอนุญาตโดยชอบด้วยกฎหมาย

๓.๓ ไม่กระทำการใด หรือดำรงตำแหน่ง หรือปฏิบัติการใดในฐานะส่วนตัว ซึ่งก่อให้เกิดความเคลือบแคลงหรือสงสัยว่าจะขัดกับประโยชน์ส่วนรวมที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน้าที่ ในกรณีที่มีความเคลือบแคลงหรือสงสัย ให้ข้าราชการผู้นั้นยุติการกระทำดังกล่าวไว้ก่อนแล้วแจ้งให้ผู้บังคับบัญชา หัวหน้าส่วนราชการ และคณะกรรมการจริยธรรมพิจารณา เมื่อคณะกรรมการจริยธรรมวินิจฉัยเป็นประการใดแล้วจึงปฏิบัติตามนั้น

๓.๔ ในการปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบในหน่วยงานโดยตรงหรือหน้าที่อื่นในราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หรือหน่วยงานของรัฐ ข้าราชการต้องยึดถือประโยชน์ของทางราชการเป็นหลัก ในกรณีที่มีความขัดแย้งระหว่างประโยชน์ของทางราชการ หรือประโยชน์ส่วนรวมกับประโยชน์ส่วนตนหรือส่วนกลุ่ม อันจำเป็นต้องวินิจฉัยหรือชี้ขาด ต้องยึดประโยชน์ของทางราชการและประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ

๔. ข้าราชการต้องละเว้นจากการแสวงหาประโยชน์ที่มีชอบโดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่ และไม่กระทำการอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตน และประโยชน์ส่วนรวม

๔.๑ ไม่เรียกรับ หรือยอมจะรับของขวัญ เว้นแต่เป็นการให้โดยธรรมจรรยา หรือเป็นการให้ตามประเพณี หรือให้แก่บุคคลทั่วไป

๔.๒ ไม่ใช้ตำแหน่ง หรือกระทำการที่เป็นคุณ หรือเป็นโทษแก่บุคคลใด เพราะมีอคติ

๔.๓ ไม่เสนอ หรืออนุมัติโครงการ ซึ่งตนเองหรือบุคคลอื่นจะได้ประโยชน์อันมิควรได้

๕. ข้าราชการต้องเคารพ และปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ และกฎหมายอย่างตรงไปตรงมา

- ๕.๑ ไม่ละเมิดรัฐธรรมนูญ กฎหมาย กฎ ข้อบังคับหรือมติคณะรัฐมนตรีที่ชอบด้วยกฎหมาย ในกรณีมีข้อสงสัย หรือมีข้อทักท้วงว่าการกระทำไม่ชอบ ต้องแจ้งให้หัวหน้าส่วนราชการและคณะกรรมการจริยธรรมพิจารณา และจะดำเนินการต่อไปเมื่อได้ข้อยุติจากหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่แล้ว
- ๕.๒ ในกรณีที่เห็นว่าผู้บังคับบัญชา หรือการดำเนินการใดที่ตนมีส่วนเกี่ยวข้องไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ กฎหมาย กฎ และข้อบังคับ ต้องทักท้วงเป็นลายลักษณ์อักษรไว้
- ๕.๓ ในกรณีที่เห็นว่ามติคณะรัฐมนตรีไม่ชอบด้วยกฎหมาย ต้องทำเรื่องเสนอให้หัวหน้าส่วนราชการพิจารณา และส่งเรื่องให้สำนักเลขาธิการรัฐมนตรีดำเนินการให้ได้ข้อยุติทางกฎหมายต่อไป
- ๕.๔ ไม่เลียดกฎหมาย ใช้หรือแนะนำให้ใช้ช่องว่างของกฎหมายเพื่อประโยชน์ของตนเองหรือผู้อื่น
- ๕.๕ ไม่ยอมให้บุคคลอื่นอาศัยชื่อตนเองถือครองทรัพย์สิน สิทธิ หรือประโยชน์อื่นใดแทนบุคคลอื่นอันเป็นการเลียดกฎหมาย
- ๕.๖ เมื่อทราบว่ามีกรณีละเมิดกฎหมายในส่วนราชการของตน หัวหน้าส่วนราชการต้องดำเนินการที่จำเป็น เพื่อให้เกิดการเคารพกฎหมายขึ้นโดยเร็ว
- ๕.๗ เมื่อได้รับคำร้อง หรือคำแนะนำจากผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือหน่วยงานอื่นว่ากฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ สร้างภาระเกินสมควรแก่ประชาชน หรือสร้างความไม่เป็นธรรม ต้องดำเนินการทบทวนกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับดังกล่าวโดยเร็ว

๖. ข้าราชการต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรม เป็นกลางทางการเมือง ให้บริการแก่ประชาชนโดยมีอัธยาศัยที่ดี และไม่เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม

- ๖.๑ ปฏิบัติหน้าที่ให้โปร่งใส โดยไม่หลีกเลี่ยง ละเลย หรือละเว้นการใช้อำนาจเกินกว่าที่มีอยู่ตามกฎหมาย
- ๖.๒ ปฏิบัติหน้าที่โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และสิทธิเสรีภาพของบุคคล
- ๖.๓ ให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนโดยมีอัธยาศัยที่ดี ปราศจากอคติ และไม่เลือกปฏิบัติต่อบุคคลผู้มาติดต่อ
- ๖.๔ ละเว้นการให้สัมภาษณ์ การอภิปราย การแสดงปาฐกถา การบรรยาย หรือการวิพากษ์วิจารณ์อันกระทบต่อความเป็นกลางทางการเมือง
- ๖.๕ ไม่เอื้อประโยชน์เป็นพิเศษให้แก่ญาติพี่น้อง พรรคพวก และต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรม ไม่เห็นแก่หน้าผู้ใด
- ๖.๖ ไม่ลอกหรือนำผลงานของผู้อื่นมาใช้เป็นของตนเองโดยมิได้ระบุแหล่งที่มา

๗. ข้าราชการต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของทางราชการอย่างเคร่งครัด และรวดเร็ว ไม่ถ่วงเวลาให้เนิ่นช้า และใช้ข้อมูลข่าวสารที่ได้มาจากการดำเนินงานเพื่อการในหน้าที่ และให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนอย่างครบถ้วน ถูกต้อง ทันการณ์ และไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง
- ๗.๑ ไม่ใช้ข้อมูลที่ได้มาจากการดำเนินงานไปเพื่อการอื่น อันไม่ใช้การปฏิบัติหน้าที่โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เพื่อเอื้อประโยชน์แก่ตนเองหรือบุคคลอื่น
- ๗.๒ ชี้แจง แสดงเหตุผลที่แท้จริงอย่างครบถ้วนในกรณีที่ทำกรทำการอันกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพบุคคลอื่น ทั้งนี้ต้องดำเนินการภายในสิบห้าวันทำการ นับแต่กระทำการดังกล่าวหรือได้รับการร้องขอ
๘. ข้าราชการต้องมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน รักษาคุณภาพ และมาตรฐานแห่งวิชาชีพโดยเคร่งครัด
- ๘.๑ ปฏิบัติงานโดยมุ่งให้เกิดผลดีที่สุดจนเต็มกำลังความสามารถ
- ๘.๒ ใช้งบประมาณ ทรัพย์สิน สิทธิประโยชน์ที่ทางราชการจัดให้ด้วยความประหยัดคุ้มค่า
- ๘.๓ ใช้ความรู้ความสามารถ ตามคุณภาพและมาตรฐานวิชาชีพโดยเคร่งครัด
๙. ข้าราชการต้องยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- ๙.๑ ไม่แสดงการต่อต้านการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- ๙.๒ จงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ และไม่ละเมิดองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี และพระราชทายาทไม่ว่าทางกาย หรือวาจา
๑๐. ข้าราชการต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำรงตน รักษาชื่อเสียง และภาพลักษณ์ของราชการโดยรวม
- ๑๐.๑ ไม่ละเมิดหลักสำคัญทางศีลธรรม ศาสนา และประเพณี กรณีที่มีข้อขัดแย้งระหว่างประมวลจริยธรรมนี้กับหลักสำคัญทางศีลธรรม ศาสนา และประเพณี ข้าราชการต้องเสนอเรื่องให้คณะกรรมการจริยธรรมพิจารณาวินิจฉัย
- ๑๐.๒ หัวหน้าส่วนราชการและผู้บังคับบัญชาส่วนราชการทุกระดับชั้น ต้องปกครองผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาด้วยความเที่ยงธรรม และควบคุมให้ปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมโดยเคร่งครัด
- ๑๐.๓ หัวหน้าส่วนราชการและผู้บังคับบัญชาในส่วนราชการ ต้องสนับสนุน ส่งเสริม และยกย่องผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาที่มีความซื่อสัตย์ มีผลงานดีเด่น และยึดมั่นในระบอบคุณธรรม
- ๑๐.๔ ไม่กระทำการใดอันอาจนำความเสื่อมเสียและไม่ไว้วางใจให้เกิดแก่ส่วนราชการ หรือราชการโดยรวม

บทที่ ๖

ข้อบังคับสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยจรรยาข้าราชการ

สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ.๒๕๖๐

สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขเป็นส่วนราชการที่มีหน้าที่หลัก ในการให้บริการด้านการแพทย์และสาธารณสุขแก่ประชาชน เพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพที่ดี และสามารถเข้าถึงบริการสาธารณสุขทุกด้านสอดคล้องกับสภาพปัญหาของแต่ละพื้นที่ โดยให้บริการประชาชนอย่างเป็นธรรม ครอบคลุมและมีมาตรฐาน ดังนั้น การที่ จะปฏิบัติหน้าที่ให้แก่ประชาชนอย่างมีคุณภาพจึง ขึ้นอยู่กับการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการซึ่งต้องมีจิตสำนึกในหน้าที่ กระทำในสิ่งที่ถูกต้อง เป็นธรรม เสียสละ และมุ่งประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้งดำเนินการภายใต้วิสัยทัศน์ “สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข เป็นหน่วยงานหลักในการกำหนดทิศทางกำกับดูแล สนับสนุนและจัดบริการสุขภาพอย่างมีส่วนร่วม เพื่อประชาชนสุขภาพดี”

สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข จึงได้จัดทำจรรยาข้าราชการ ตามกรอบมาตรฐานวิชาชีพ โดยการมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่ในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ทั้งในราชการบริหารส่วนกลางและราชการบริหารส่วนภูมิภาค ซึ่งมีเจตนารมณ์เพื่อให้ข้าราชการสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขเป็นผู้มี

ความประพฤติดี สำนึกในหน้าที่ โดยยึดหลักคุณธรรมจริยธรรม และถือเอาประโยชน์สาธารณะเป็นที่ตั้ง เป็นข้าราชการที่ดี มีเกียรติ มีศักดิ์ศรี สร้างความเลื่อมใสศรัทธา ความเชื่อถือและยกย่องจากประชาชน อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 78 และมาตรา 79 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข จึงได้กำหนดข้อบังคับว่าด้วยจรรยาข้าราชการ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2560 ประกาศไว้ เมื่อ วันที่ ๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ชื่อสัตย์สุจริตและรับผิดชอบ

- ๑.๑ ไม่ใช้ตำแหน่งหน้าที่แสวงหาผลประโยชน์เพื่อตนเองหรือผู้อื่น
- ๑.๒ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ยึดถือผลประโยชน์ของทางราชการมากกว่าประโยชน์ส่วนตน
- ๑.๓ มีความรับผิดชอบต่อผลงานที่ได้กระทำไปแล้ว
- ๑.๔ ปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ เสียสละและอุทิศเวลาให้แก่ทางราชการ จนงานสำเร็จ ถูกต้องตามมาตรฐานของงาน
- ๑.๕ ปฏิบัติหน้าที่โดยตั้งอยู่ในความไม่ประมาท
- ๑.๖ รักษาและปฏิบัติตามระเบียบและแบบธรรมเนียมของทางราชการ
- ๑.๗ เป็นแบบอย่างที่ดีในการดำรงตน รักษาชื่อเสียง และภาพลักษณ์ของหน่วยงานราชการ

ข้อ ๒ ยืนหยัดและยึดมั่นในสิ่งที่ถูกต้อง

๒.๑ ปฏิบัติหน้าที่โดยยึดถือความถูกต้องตามหลักวิชาการ กฎหมาย และกรอบนโยบาย

๒.๒ ปกป้องผลประโยชน์ของชาติ และประเพณีตนเป็นแบบอย่างที่ดีของประชาชน

๒.๓ มีความกล้ายืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง

๒.๔ ไม่ตกอยู่ใต้อิทธิพล ไม่ใช้อิทธิพล และไม่ใช้อำนาจในทางที่ไม่ถูกต้อง ในการปฏิบัติงานตลอดจน การดำรงชีวิตส่วนตน เพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนในองค์กรทุกรูปแบบ

๒.๕ มีสัจจะและไม่สัญญาใดๆ กับบุคคลอื่นโดยมุ่งผลประโยชน์หรือความก้าวหน้าของตนเอง

ข้อ ๓ ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรมและเสมอภาค

๓.๑ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสุภาพ มีน้ำใจ เอื้ออาทรและมีจิตบริการต่อผู้มารับบริการด้วยความเสมอภาคเป็นธรรม รวดเร็วและถูกต้องโดยไม่คำนึงถึงฐานะ เชื้อชาติ ศาสนา สังคม หรือลัทธิทางการเมือง

๓.๒ ไม่กระทำการใดอันเป็นการช่วยเหลือ อุปถัมภ์ หรือเลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม

๓.๓ ให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนได้อย่างครบถ้วน ถูกต้อง ทันการณ์และไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง

ข้อ ๔ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใสและตรวจสอบได้

๔.๑ กำหนดขั้นตอนและระยะเวลาในการปฏิบัติงานของแต่ละขั้นตอน

๔.๒ ให้ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและตรวจสอบการทำงานของ ภาครัฐ โดยเปิดเผยหลักเกณฑ์ ข้อมูล ขั้นตอน ระยะเวลา และวิธีการปฏิบัติงาน ที่ได้กำหนดไว้ตามกรอบของกฎหมาย ตามความเหมาะสมอย่างทั่วถึง และง่ายต่อการเข้าถึงข้อมูล

๔.๓ ไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นความลับของทางราชการ เพื่อเอื้อประโยชน์ ให้ตนเองหรือผู้อื่น หรืออันจะเป็นภัยต่อประชาชนและประเทศชาติ

๔.๔ เก็บหลักฐานการปฏิบัติงานไว้พร้อมสำหรับการตรวจสอบ

ข้อ ๕ มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน

๕.๑ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรอบคอบ ใส่ใจ รับผิดชอบ รวดเร็ว ทันเวลา และมีคุณภาพ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายโดยวิธีการ กระบวนการที่ถูกต้องและเป็นธรรม

๕.๒ พัฒนาตนเองให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และความชำนาญในการปฏิบัติงาน โดยใส่ใจและเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาศักยภาพการทำงานของตนเอง ใส่ใจความก้าวหน้าทางวิชาการเพื่อพัฒนาองค์กรและวิชาชีพ

๕.๓ ปรับปรุงวิธีการ กระบวนการทำงาน ตลอดจนกฎเกณฑ์ที่ไม่ชอบธรรมที่เป็นอุปสรรคต่อการบริการประชาชน

๕.๔ ประสานงานกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ภารกิจบรรลุผลและเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

๕.๕ ให้ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนได้ส่วนเสียร่วมในการปฏิบัติราชการ

ข้อ ๖ ดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๖.๑ ยึดถือและปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงามของสังคมนำคำสอน ทางศาสนาเป็นแนวทางในการดำรงชีวิตด้วยความเรียบง่าย ประหยัด เหมาะสมกับฐานะของตนและสังคม โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

๖.๒ มีความซื่อสัตย์สุจริต อดทน และมีความเพียร ใช้ความรู้ สติปัญญา คุณธรรมเป็นภูมิคุ้มกันในการดำเนินชีวิต

๖.๓ การดำเนินการใดๆ ต้องมีเหตุผล และใช้ความรู้ตามหลักวิชาการมาพิจารณาให้เชื่อมโยงอย่างรอบคอบ และระมัดระวัง โดยคำนึงถึงประโยชน์ต่อส่วนรวมเป็นสำคัญ

ข้อ ๗. ปฏิบัติตนตามค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ

๗.๑ มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

๗.๒ ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน

๗.๓ กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์

๗.๔ ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม

๗.๕ รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย

๗.๖ มีศีลธรรม รักษาความสัตย์

๗.๗ เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย

๗.๘ มีระเบียบ วินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่

๗.๙ มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ

๗.๑๐ มีความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ

๗.๑๑ รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

๗.๑๒ คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง

กลไกการขับเคลื่อนจรรยาข้าราชการสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

ข้อ ๑ ผู้บริหารต้องเป็นแบบอย่างที่ดี ในการประพฤติปฏิบัติตามจรรยาข้าราชการสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

ข้อ ๒ ผู้บริหารต้องเห็นความสำคัญในการส่งเสริมจรรยาข้าราชการโดยกำหนดนโยบายและจัดทำแผนปฏิบัติในการส่งเสริมให้ข้าราชการมีจิตสำนึกและปฏิบัติตามจรรยาของข้าราชการ

ข้อ ๓ ประชาสัมพันธ์ให้ข้าราชการทุกคนได้ทราบจรรยาที่ควรปฏิบัติและยืนยันว่าจะยึดมั่นปฏิบัติจรรยาข้าราชการสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

ข้อ ๔ ให้หน่วยงานจัดอบรมส่งเสริมความรู้ เกี่ยวกับจรรยาข้าราชการสำนักงานปลัดกระทรวง

สาธารณสุข หรือบูรณาการเข้ากับการอบรมในโครงการต่าง ๆ เป็นระยะอย่างต่อเนื่อง เพื่อปลูกฝังและกระตุ้นจิตสำนึกในการเป็นข้าราชการที่ดี

ข้อ ๕ คัดเลือกหน่วยงานและบุคลากรที่มีพฤติกรรมที่ดีเด่นทางด้านจรรยา เพื่อประกาศยกย่องเป็นแบบอย่างที่ดี

ข้อ ๖ ให้หน่วยงานกำหนดหลักเกณฑ์ในการบังคับใช้จรรยาข้าราชการสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข เช่น การให้รางวัล การให้โอกาสปรับปรุงและพัฒนาตน และการลงโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนจรรยาข้าราชการที่เป็นการกระทำผิดวินัย

ทั้งนี้ ให้ข้าราชการปฏิบัติตามข้อบังคับว่าด้วยจรรยาข้าราชการสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๖๐ อย่างครบถ้วน การไม่ปฏิบัติตามจรรยาข้าราชการอันมิใช่ความผิดวินัย ให้ผู้บังคับบัญชาตักเตือนหรือนำไปประกอบการพิจารณาแต่งตั้ง เลื่อนเงินเดือน หรือสั่งให้ได้รับการพัฒนา หากเป็นความผิดวินัยให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการทางวินัย อนึ่ง ให้พนักงานราชการ พนักงานกระทรวงสาธารณสุข และลูกจ้างของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขทั้งในราชการบริหารส่วนกลางและราชการบริหารส่วนภูมิภาค ถือปฏิบัติตามข้อบังคับว่าด้วยจรรยาข้าราชการสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยอนุโลม

บทที่ ๗

MOPH code of Conduct

ค่านิยมกระทรวงสาธารณสุข : MOPH

กระทรวงสาธารณสุขจะสามารถก้าวไปสู่เป้าหมาย ประชาชนสุขภาพดี เจ้าหน้าที่มีความสุขระบบสุขภาพยั่งยืนได้นั้น บุคลากรต้องมีค่านิยมเดียวกันเพื่อเป็นพลังขับเคลื่อนภารกิจสำคัญต่าง ๆ ให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้ ประกอบด้วย

M: Mastery เป็นนายตัวเอง

หมั่นฝึกฝนตนเองให้ทำในสิ่งที่ดี มีศักยภาพ ยึดมั่นในความถูกต้อง มีวินัย ปฏิบัติตาม กฎระเบียบบนพื้นฐานของการ มีสำนึก รับผิดชอบ คุณธรรม และจริยธรรม

O: Originality เร่งสร้างสิ่งใหม่

สร้างสรรค์นวัตกรรม/คิดค้นสิ่งใหม่ ที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อระบบสุขภาพ

P: People centered ใส่ใจประชาชน

ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลางในการทำงาน โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดกับประชาชน โดยใช้หลัก “เข้าใจ เข้าถึง ทั่วถึง”

H: Humility ถ่อมตนอ่อนน้อม

สัมมาคารวะ มีน้ำใจ ให้อภัย รับฟังความเห็น ยึดประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน

กระทรวงสาธารณสุข เป็นองค์กรหลักด้านสุขภาพ ที่รวมพลังสังคม เพื่อประชาชนสุขภาพดี

พันธกิจ : พัฒนาและอภิบาลระบบสุขภาพ อย่างมีส่วนร่วม และยั่งยืน

ขอบเขต

หลักปฏิบัติของแนวทางปฏิบัติตามจรรยาบรรณกระทรวงสาธารณสุขนี้ ให้ใช้กับบุคลากรของกระทรวงสาธารณสุขทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ซึ่งประกอบด้วย

1. ข้าราชการ
2. ลูกจ้างประจำ
3. พนักงานกระทรวงสาธารณสุข
4. พนักงานราชการ
5. ลูกจ้างชั่วคราว
6. ลูกจ้างโครงการ

ความสำคัญของจรรยาบรรณ

1. เป็นแนวทางให้บุคลากรยึดถือและปฏิบัติตามอย่างถูกต้องเหมาะสม แสดงถึงการมีคุณธรรมและจริยธรรมของบุคลากร
2. เพื่อให้บุคลากรได้รับการยอมรับ ศรัทธา และความเชื่อมั่นจากผู้ที่ได้พบเห็น
3. เพื่อผดุงเกียรติและศักดิ์ศรีแห่งสถาบัน ความมีมาตรฐาน มีคุณภาพและเป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

ความหมายของจรรยาบรรณ

จรรยาบรรณ หมายถึง หลักความประพฤติอันเหมาะสมตามแนวทางของจริยธรรมคุณธรรมหรืออุดมการณ์ซึ่งเป็นหลักสากลที่วิญญูชนทั่วไปเห็นว่าดีงาม กระทรวงสาธารณสุขจึงได้ให้ความสำคัญของการส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติตามหลักจรรยาบรรณและศีลธรรมอันดี สอดคล้องกับค่านิยมกระทรวงสาธารณสุข เพื่อให้บุคลากรกระทรวงสาธารณสุขมีภาพลักษณ์ที่ดี เป็นที่ศรัทธาของประชาชนอันเป็นส่วนสำคัญในการมุ่งสู่เป้าหมายของกระทรวงสาธารณสุข “ประชาชนสุขภาพดี เจ้าหน้าที่มีความสุข ระบบสุขภาพยั่งยืน”

การจัดทำแนวทางปฏิบัติตามจรรยาบรรณกระทรวงสาธารณสุขฉบับนี้ เป็นไปตามความมุ่งหมายของกระทรวงสาธารณสุขเพื่อให้แนวทางนี้เป็นเครื่องมือหนึ่ง ในการส่งเสริมพฤติกรรมที่ดี ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณกระทรวงสาธารณสุข ด้วยกระบวนการปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ และประชุมหารือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เพื่อพิจารณาเลือกประเด็นที่พบบ่อยในบริบทปัจจุบัน อันมักเกิดจากความประพฤติหรือการปฏิบัติตนที่ยังไม่เหมาะสมของบุคลากร รวม 9 ประเด็น จากนั้น ใช้หลักของการสร้าง Code of Conduct โดยการนำประเด็นเหล่านั้นมาย่อความสำคัญและอธิบายเพิ่มเติมด้วยสำนวนภาษาเข้าใจง่าย นำไปปฏิบัติได้ทันที ส่งผลเชิงบวกให้การปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน

ทั้งนี้กฎหมายระเบียบหลักการและจรรยาบรรณพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง เช่น พระบรมราชโองการของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาตรา 279 ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามทุจริต พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม แผนแม่บทคุณธรรมแห่งชาติค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน เกณฑ์จริยธรรมการจัดซื้อจัดหาและการส่งเสริมการขายยาและเวชภัณฑ์ที่มีขายของกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ.2557 จรรยาข้าราชการสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ.2560 หรือจรรยาบรรณของวิชาชีพและหน่วยงาน ก็ยังคงเป็นหลักสำคัญที่บุคลากรกระทรวงสาธารณสุขในทุกระดับ ยังคงต้องยึดถือและนำไปปฏิบัติทั้งในการทำงานและการดำรงชีวิตประจำวัน อย่างสม่ำเสมอ

แนวทางปฏิบัติตามจรรยาบรรณกระทรวงสาธารณสุข (MOPH Code of Conduct)

1. ดำรงตนตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง
2. ตรงต่อเวลาใช้เวลาให้คุ้มค่า/มีประสิทธิภาพ
3. ยึดถือประโยชน์ส่วนรวม ปฏิเสธผลประโยชน์ทับซ้อน
4. ร่วมเป็นหูเป็นตา ไม่อดทนต่อการทุจริตทุกรูปแบบ
5. เป็นตัวอย่างที่ดีด้านสุขภาพ ให้กับประชาชน
6. เร่งสร้างสิ่งใหม่ ใส่ใจการเรียนรู้
7. เข้าถึงฟังได้ ใส่ใจบริการ
8. ใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า รักษาสิ่งแวดล้อม
9. รับฟังความเห็นต่าง สร้างสัมพันธภาพพี่น้อง

ความเชื่อมโยงกับค่านิยมองค์กร

1. ดำรงตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

หลักการ

กระทรวงสาธารณสุขตระหนักถึงความจำเป็นพื้นฐานที่ต้องมีความพอมี พอกินพอใช้ของบุคลากร โดยน้อมนำแนวพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ที่พระราชทานมานานกว่า 30 ปี เป็นแนวทางการดำรงชีวิต เพื่อนำไปสู่ “ความสุข” ในการดำเนินชีวิตอย่างแท้จริง อันจะส่งผลดีต่อการปฏิบัติงานในที่สุด

นิยาม

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย

1. ความพอประมาณ คือ ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ
2. ความมีเหตุผล คือ การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ
3. ภูมิคุ้มกัน คือ การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต
4. เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในการปฏิบัติ
5. เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย ความตระหนักในคุณธรรมมีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

แนวปฏิบัติ

1. ใช้จ่ายอย่างประหยัด พอดี มีเงินออม ไม่ก่อหนี้ เป็นผู้ที่มีความสามารถในการบริหารจัดการเงิน ไม่ให้กระทบต่อการดำรงชีวิตและการปฏิบัติงาน
2. ดำรงตนด้วยความพอเพียง ไม่เบียดเบียนตนเองหรือผู้อื่น
3. พัฒนาตนเองให้คิดแบบมีเหตุผล รู้จักตน รู้จักประมาณ รู้จักบุคคล และรู้จักชุมชนมีความคิดแบบรอบด้าน สามารถในการวิเคราะห์ปัญหาและแก้ปัญหาด้วยเหตุผล รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง

ตัวอย่างที่ 1

แบ่งรายได้เป็นหมวดหมู่ เพื่อการใช้จ่ายปกติ เพื่อการออม เพื่อสถานการณ์ฉุกเฉิน รวมทั้ง จัดทำบัญชีครัวเรือน เพื่อให้สามารถคำนวณรายได้ ค่าใช้จ่าย เงินคงเหลือ เพื่อการใช้จ่ายอย่างมีเหตุผล หลีกเลี่ยงการเป็นหนี้สินที่ไม่จำเป็น

ตัวอย่างที่ 2

พึงรำลึกว่าความพอเพียงเป็นหลักที่สำคัญ ในการปฏิบัติงานซึ่งบุคลากรทุกระดับควรยึดถือ

ตัวอย่างที่ 3

มีทักษะในการใช้เหตุผลในการดำรงชีวิตและการปฏิบัติงาน มีสติ และข่มใจตนเองไม่ให้ทำสิ่งผิด

ตัวอย่างที่ 4

ความพอเพียงไม่ใช่เพียงเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาแต่เป็นหลักการสำคัญที่จะป้องกันไม่ให้อปัญหาหลายอย่างเกิดขึ้น อันจะเป็นอุปสรรคในการปฏิบัติงานของบุคลากร

2. ตรงต่อเวลาใช้เวลาให้คุ้มค่า/ประสิทธิภาพ

กระทรวงสาธารณสุขให้ความสำคัญกับเรื่องเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การตรงต่อเวลาซึ่งเป็นหัวใจของกิจการทั้งปวง เป็นเครื่องแสดงควมมีวินัย เป็นนายตนเอง คนตรงต่อเวลามักเป็นคนเอาการเอางาน มีระเบียบไว้เนื้อเชื่อใจได้

นิยาม

ตรงต่อเวลาหมายถึง ความตรงต่อเวลาในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ทุก ๆ เรื่อง นับตั้งแต่เรื่องกิจวัตรประจำวันของตนเอง รวมถึงความตรงต่อเวลาในการทำภารกิจที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น เช่น การเข้าทำงาน และเลิกงานตรงเวลา การเข้าประชุมและเลิกงานตรงเวลา การเข้าประชุมและเลิกประชุมตรงเวลา การไปถึงที่นัดหมายตรงเวลา เป็นต้น

แนวปฏิบัติ

1. ตรงต่อเวลาโดยเริ่มงานก่อนหรือตรงเวลา ทำงานเสร็จทันเวลาและใช้เวลาในการปฏิบัติงานให้เต็มประสิทธิภาพ ได้ผลงานมากเมื่อเปรียบเทียบกับเวลาที่ใช้ไป
2. ไม่ใช้เวลาราชการหรือเวลางานไปใช้เพื่อทำอย่างอื่นที่มีใช้เพื่อราชการ และไม่ใช้เวลาราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตัว
3. ไม่ละทิ้ง ทอดทิ้งงานหรือทำให้เกิดความล่าช้า
4. พึงสำนึกว่าการเบียดบังเวลาราชการหรือการใช้เวลาราชการไปเพื่อประโยชน์ส่วนตัวเป็นการทุจริตชนิดหนึ่ง

ตัวอย่างที่ 1.

กรณีมีการจัดประชุมประธานและผู้เข้าร่วมประชุม ดำเนินการประชุมทันที เมื่อถึงกำหนดเวลาประชุม เพื่อให้ไม่ให้ผู้เข้าร่วมประชุมที่มาตรงเวลาต้องนั่งรอผู้ไม่ตรงเวลา

ตัวอย่างที่ 2.

ไม่ใช้เวลาราชการไปในการปฏิบัติภารกิจส่วนตัว

ตัวอย่างที่ 3.

มาปฏิบัติก่อนหรือตรงเวลา และปฏิบัติงานเต็มเวลา โดยมีผลงานเสร็จทันเวลาที่กำหนด

ตัวอย่างที่ 4.

พัฒนาทักษะในการบริหารจัดการ ตนเองให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในเวลาที่จำกัด

3. ยึดถือประโยชน์ส่วนรวม ปฏิเสธผลประโยชน์ทับซ้อน

หลักการ

กระทรวงสาธารณสุขยึดถือพระราชปณิธานของสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก “ขอให้ถือประโยชน์ส่วนตน เป็นที่สอง ประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์ เป็นกิจที่หนึ่ง ลาภ ทรัพย์ และเกียรติยศ จะตกแก่ตัวท่านเอง ถ้าท่านทรงธรรมแห่งอาชีพไว้ให้บริสุทธิ์” ไว้เป็นหลักในการปฏิบัติหน้าที่อย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากการยึดถือประโยชน์ส่วนรวมจะทำให้องค์กรและประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้า

ประโยชน์ส่วนรวม หรือประโยชน์แก่ส่วนรวม หมายถึง ประโยชน์ต่อสาธารณะหรือประโยชน์อันเกิดแก่การจัดทำบริการสาธารณะ หรือการจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภค หรือประโยชน์อื่นใดที่เกิดจากการดำเนินการหรือการกระทำที่มีลักษณะเป็นการส่งเสริม หรือสนับสนุนแก่ประชาชนเป็นส่วนรวม หรือประชาชนส่วนรวมจะได้รับประโยชน์จากการดำเนินการหรือ การกระทำนั้น(พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2551)

ประโยชน์ทับซ้อน หมายถึง สถานการณ์หรือ การกระทำที่บุคคลไม่ว่าจะเป็น นักการเมือง ข้าราชการ

พนักงาน บริษัท หรือผู้บริหารมีผลประโยชน์ส่วนตัวมากจนมีผลต่อการตัดสินใจ หรือการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งที่บุคคลนั้นรับผิดชอบอยู่ และส่งผลกระทบต่อประโยชน์ของส่วนรวม (สำนักงาน ก.พ.)

แนวปฏิบัติ

1. ต้องแยกเรื่องส่วนตัวออกจากหน้าที่ โดยถือว่าหน้าที่ ที่มีต่อราชการและผลประโยชน์ของประชาชน ย่อมสำคัญก่อนเรื่องส่วนตัวเสมอ
2. ไม่รับผลประโยชน์ เงิน สิ่งตอบแทน การสนับสนุน ของขวัญหรือนันทนาการจากภาคเอกชน บุคคลหรือหน่วยงานที่เป็นผู้ผลิตหรือจำหน่ายผลิตภัณฑ์สุขภาพ โดยมีข้อพิจารณาทุกวันนี้
 - 1) กรณีเป็นวิทยากร การบรรยาย การให้บริการทางวิชาการ หรือเป็นผู้ได้รับทุนวิจัยจากภาคเอกชน บุคคลหรือหน่วยงานดังกล่าวรับของขวัญ สิ่งตอบแทนหรือนันทนาการใดๆ ที่มีมูลค่าไม่เกินสามพัน บาทในโอกาสพิเศษหรือวาระตามประเพณี
 - 2) เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่งานด้านวิชาการที่ส่งผลถึงการบริการทางการแพทย์และสาธารณสุข ที่ยังประโยชน์แก่ผู้ป่วย โดยให้รับในนามของสถานพยาบาลหรือหน่วยงานเท่านั้น
3. ไม่นำความสัมพันธ์ส่วนตัวที่ตนมีต่อบุคคลอื่นไม่ว่าจะเป็นญาติพี่น้อง พรรคพวก เพื่อนฝูง หรือผู้มีบุญคุณส่วนตัว มาประกอบการใช้ดุลยพินิจให้เป็นคุณหรือเป็นโทษแก่บุคคลนั้นหรือปฏิบัติต่อบุคคลนั้นต่างจากบุคคลอื่นเพราะชอบหรือชัง
4. ไม่ใช่ตำแหน่ง อำนาจหรือหน้าที่โดยมิชอบ หรือยอมให้ผู้อื่นใช้ตำแหน่ง อำนาจหรือหน้าที่ตนโดยมิชอบ แสวงหาเงิน ทรัพย์สิน ประโยชน์ตอบแทนอื่นทั้งที่คำนวณเป็นเงินได้ และไม่อาจคำนวณเป็นเงินได้ ตำแหน่งหรือสิทธิพิเศษอื่นใดเพื่อตนเองหรือผู้อื่น โดยการกระทำตามข้อนี้รวมถึงการกระทำซึ่งไม่ได้ใช้ตำแหน่ง อำนาจหน้าที่โดยตรง แต่กระทำให้ผู้อื่นเข้าใจว่าตนมีตำแหน่ง อำนาจ หรือหน้าที่นั้นด้วย
5. ไม่เรียกรับ หรือยอมจะรับ หรือยอมให้ผู้อื่นเรียก รับ หรือยอมจะรับซึ่งของขวัญแทนตนหรือ ญาติของตน ไม่ว่าจะก่อนหรือหลังดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติหน้าที่ไม่ว่าจะเกี่ยวข้องหรือไม่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ก็ตาม เว้นแต่เป็นการให้ธรรมจรรยาหรือเป็นการให้ตามประเพณีหรือให้แก่บุคคลทั่วไป

ตัวอย่างที่ 1

สั่งใช้ยาหรือการรักษาอย่างสมเหตุสมผล โดยปราศจากการคำนึงถึงประโยชน์สิ่งตอบแทน หรือการสนับสนุนใดๆ

ตัวอย่างที่ 2

ไม่เรียกรับหรือยอมรับทรัพย์สิน สิ่งของหรือการสนับสนุน จากผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียเกินกว่าที่กฎหมายระเบียบ หรือข้อบังคับที่กำหนดไว้

ตัวอย่างที่ 3

ไม่ใช่ความสัมพันธ์ส่วนตัว มาประกอบการพิจารณาเพื่อให้คุณหรือโทษแก่ผู้อื่นโดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้าง การส่งใช้ยา เวชภัณฑ์หรือผลิตภัณฑ์สุขภาพ

ตัวอย่างที่ 4

พึงรำลึกว่า แม้ผลประโยชน์ ทักษะบางอย่างจะยังไม่ถูกระบุในระเบียบหรือกฎหมายชัดเจน แต่สามารถปฏิเสธและหลีกเลี่ยงได้ด้วยการยึดมั่นไว้ซึ่งการมีสามัญสำนึกแห่งคุณธรรมการรู้ผิดชอบชั่วดี รวมถึงความซื่อสัตย์ ของตนเองและประเทศชาติ

4. ร่วมเป็นหูเป็นตา ไม่อดทนต่อการทุจริตทุกรูปแบบ

หลักการ

กระทรวงสาธารณสุขได้เน้นย้ำ และให้ความสำคัญต่อการต่อต้านการทุจริต คอรัปชั่นรวมทั้งการป้องกันไม่ให้คนไม่ดี มีอำนาจ และก่อความเดือดร้อนวุ่นวายในหน่วยงาน

นิยาม

ทุจริต หมายถึง การประพฤติชั่ว ประพฤติไม่ดี ไม่ซื่อตรง คดโกง ฉ้อโกง โดยใช้อุบายหรือเล่ห์เหลี่ยม หลอกลวงเพื่อให้ได้สิ่งที่ต้องการ ซึ่งการประพฤติชั่วมี 3 รูปแบบ ได้แก่ กายทุจริต วาจทุจริต และมโนทุจริต

แนวปฏิบัติ

1. พึงสำนึกว่าการร่วมเป็นหูเป็นตาตรวจสอบการทุจริตหรือประพฤตินิชอบเป็นหน้าที่ ที่บุคลากรสาธารณสุขทุกระดับพึงกระทำ
2. พึงสำนึกว่าการทุจริตทุกรูปแบบ ทั้งทางตรงหรือทางอ้อม เป็นสิ่งที่ยอมรับไม่ได้ การทุจริตเป็นเรื่องใหญ่เสมอ เป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนที่ต้องช่วยกัน ป้องกันและดำเนินการตามระเบียบทุกช่องทางที่มีเพื่อยุติการทุจริต
3. พึงสำนึกว่าการปกปิดหรือเพิกเฉยต่อการทุจริต เป็นสิ่งที่ไม่ควรเกิดขึ้นและอาจส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อผลประโยชน์ของราชการและประชาชน
4. พึงส่งเสริมความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ เช่น มีการหารือระหว่างการประชุม ไม่ว่าจะผ่านทางหรือไม่ว่า รวมทั้ง การพินิจย่องผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต และปกป้องผลประโยชน์ของทางราชการอยู่เสมอ

ตัวอย่างที่ 1

ร่วมกันเฝ้าระวัง ตรวจสอบ การกระทำผิด ทุจริตทุกรูปแบบ

ตัวอย่างที่ 2

เมื่อ พบเห็น การประพฤติ ผิด ทุจริตในการปฏิบัติงาน ต้องไม่เพิกเฉยหรือ คิดว่าเป็นเรื่องปกติ ที่ทำมานาน จะต้องดำเนินการตามระเบียบหรือช่องทางที่มีอยู่ในทันที

5. เป็นตัวอย่างที่ดีด้านสุขภาพให้กับประชาชน

หลักการ

กระทรวงสาธารณสุขเป็นองค์กรหลักด้านสุขภาพที่รวมพลังสังคมเพื่อประชาชนสุขภาพดี จึงให้ความสำคัญอย่างยิ่งในเรื่องสุขภาพของบุคลากร สนับสนุน ส่งเสริมให้บุคลากรมีจิตสำนึกที่ดีในการดูแลสุขภาพเพื่อให้มีสุขภาพกายที่แข็งแรง สุขภาพจิตที่เข้มแข็ง สามารถให้บริการที่มีประสิทธิภาพ และเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ประชาชน

นิยาม

เป็นตัวอย่างที่ดีด้านสุขภาพ หมายถึง การประพฤติปฏิบัติตนในการสร้างเสริมสุขภาพที่ดีของตนเองให้ตนเองมีสุขภาพกายแข็งแรง สุขภาพจิตที่เข้มแข็ง

แนวปฏิบัติ

1. นอกจากมีหน้าที่ที่ต้องดูแลสุขภาพให้กับประชาชนแล้วบุคลากรกระทรวงสาธารณสุขย่อมถูกคาดหวังว่าจะเป็นตัวอย่างที่ดีด้านสุขภาพให้กับประชาชนด้วย
2. มีพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสม เช่น การออกกำลังกาย การบริโภคอาหารที่ดีต่อสุขภาพ การหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยงที่มีผลต่อสุขภาพ เช่น การละและเลิกบุหรี่ สุรา สิ่งเสพติด การมีพฤติกรรมสุขภาพที่สอดคล้องกับหลักศาสนาและประเพณีที่ดำรง
3. เป็นตัวอย่างของการดูแลตนเองอย่างถูกต้องเมื่อยามเจ็บป่วย เช่น การใช้ยาปฏิชีวนะที่เหมาะสม การดูแลตนเองหรือการใช้แพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือกอย่างถูกต้อง
4. หัวหน้าส่วนราชการและผู้บังคับบัญชาในส่วนราชการทุกระดับชั้นต้องสนับสนุนผู้ใต้บังคับบัญชาให้มีพฤติกรรมสุขภาพที่ดี มีสุขภาพที่ดี เป็นตัวอย่างที่ดีแก่หน่วยราชการอื่น

ตัวอย่างที่ 1

บุคลากรเป็นตัวอย่างของการมีพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสมกับประชาชน เช่นการออกกำลังกาย การลดเลิกบุหรี่ หรือสิ่งอันตรายต่อสุขภาพ การใช้ยาอย่างเหมาะสมและจำเป็น เป็นต้น

ตัวอย่างที่ 2

หน่วยงานของกระทรวงสาธารณสุขมีวัฒนธรรมองค์กรและสถานที่ให้เอื้อต่อการเสริมสร้างพฤติกรรมสุขภาพที่ดี สามารถเป็นตัวอย่างให้หน่วยงานอื่นได้

6. เร่งสร้างสิ่งใหม่ ใส่ใจเรียนรู้

หลักการ

กระทรวงสาธารณสุขมุ่งมั่นที่จะพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้เกิดการเรียนรู้ตลอดเวลาเพื่อก่อให้เกิดสิ่งใหม่ในการให้บริการประชาชน ส่งผลให้ประชาชนสุขภาพดี มีระบบสุขภาพที่ยั่งยืน

นิยาม

สิ่งใหม่ หมายถึง การพัฒนากระบวนการทำงาน ทั้งงานด้านบริการ งานด้านบริหารหรืองานสนับสนุน เพื่อให้สอดคล้องกับกลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยนวัตกรรม ปัญญา เทคโนโลยีและความคิดสร้างสรรค์ เพื่อก้าวสู่ประเทศที่มีรายได้สูง โดยการ “ทำน้อย ได้มาก” เช่น การยกระดับขีดความสามารถด้านการวิจัยและพัฒนา การพัฒนาทักษะและงานใหม่เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต การบริการจัดการสมัยใหม่ที่พร้อมดำเนินการทั้งใน Physical and Digital Platforms เป็นต้น

แนวปฏิบัติ

1. พึ่งพัฒนาตนเองให้มีความรู้และทักษะเหมาะสมกับการปฏิบัติหน้าที่ทันยุคสมัยตอบสนองต่อความคาดหวังและความต้องการของประชาชน
2. พึ่งพัฒนาตนเองด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้สู่ประชาชนและหน่วยราชการอื่นอย่างเหมาะสม
3. มุ่งมั่นในการพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
4. ใช้ความรู้ความสามารถมีความรอบคอบและความระมัดระวังในการปฏิบัติหน้าที่ตามคุณภาพและมาตรฐานวิชาชีพโดยเคร่งครัด และไม่ละเมิดจริยธรรมวิชาชีพหรืออาชีพ
5. ให้ความสำคัญของการวิจัย การสร้างสรรค์สิ่งใหม่และพัฒนานวัตกรรมเพื่อสุขภาพของประชาชน ถือเป็นหน้าที่ที่บุคลากรกระทรวงสาธารณสุขพึงกระทำ
6. ฝึกฝนตนเองให้เป็นคนช่างสังเกต ตั้งคำถาม คิดวิเคราะห์ เพื่อนำมาพัฒนางานของตน รวมทั้งพัฒนาทักษะที่ใช้ในการต่อยอดสู่งานวิจัยต่าง ๆ

ตัวอย่าง 1

บุคลากรทุกคนต้องเฝ้าหาความรู้อยู่เสมอ เพื่อพัฒนาตนเองให้มีความเชี่ยวชาญในงานของตน ซึ่งจะส่งผลให้สามารถออกแนวคิดใหม่ ๆ เพื่อพัฒนางานของตนเองได้

ตัวอย่าง 2

มีการให้รางวัล เชิดชูความสำเร็จของบุคลากรในทุกสาขาวิชาชีพ ที่สามารถคิดสร้างสรรค์งาน/นวัตกรรมที่เพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน

ตัวอย่าง 3

บุคลากรทุกคนต้องมีความกระตือรือร้นในการคิดสร้างสรรค์ /พัฒนางานใหม่ ๆ โดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนกระบวนการทำงาน

ตัวอย่าง 4

บุคลากรทุกระดับให้ความสำคัญของการวิจัยในรูปแบบต่างๆ มีการพัฒนางานเพื่อประโยชน์ต่อประชาชน

7. เข้าถึง ฟังได้ ใส่ใจบริการ

หลักการ

ภารกิจส่วนใหญ่ของกระทรวงสาธารณสุขเกี่ยวข้องกับการให้บริการประชาชนเป็นหลัก การให้บริการจึงต้องยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการได้โดยง่าย บุคลากรต้องมีจิตบริการ รวมทั้งไม่ทำให้เกิดข้อครหา หรือเสื่อมเสียชื่อเสียงของราชการ

นิยาม

เข้าถึง หมายความว่า ประชาชนสามารถเข้าถึงระบบบริการได้โดยสะดวก ฟังได้ หมายความว่า ประชาชนสามารถมอบความไว้วางใจในการรับบริการด้านสาธารณสุขจากหน่วยบริการสาธารณสุขทุกระดับ รวมทั้งมีความพึงพอใจต่อการบริการ ใส่ใจบริการ หมายถึง บุคลากรผู้ให้บริการมีอัธยาศัยที่ดี มีความรับผิดชอบ ไม่เลือกปฏิบัติ สามารถสร้างความไว้วางใจเชื่อใจในการรับบริการจากประชาชน

แนวปฏิบัติ

1. ฟังเอื้อเฟื้อ มีน้ำใจไมตรี มีความเมตตาแก่ผู้รับบริการ
2. ฟังพัฒนาตนเองด้านทักษะการสื่อสาร การบริการที่เป็นมิตรและการดูแลประชาชนโดยใช้หัวใจและยึดผู้ป่วยเป็นศูนย์กลาง
3. บุคลากรกระทรวงสาธารณสุขต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ความเท่าเทียมและสิทธิมนุษยชนของผู้ป่วยและผู้เข้ารับบริการ
4. ให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนโดยปราศจากอคติและไม่เลือกปฏิบัติอย่างไม่มีเป็นธรรม ให้บริการโดยไม่คำนึงถึงถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกาย เศรษฐฐานะ สถานะทางสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาหรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ เว้นแต่จะดำเนินการตามมาตรการที่รัฐกำหนดขึ้น หรือเป็นการเลือกปฏิบัติที่มีเหตุผล เป็นธรรม และเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป

ตัวอย่าง 1.

บุคลากรต้องรำลึกอยู่เสมอว่างานของกระทรวงสาธารณสุขเป็นการบำบัดทุกข์ให้กับประชาชน ความเมตตา ความเข้าใจและการมีจิตบริการเป็นพื้นฐานสำคัญที่ไม่สามารถละทิ้งได้

ตัวอย่าง 2.

บุคลากรทุกคนต้องหมั่นฝึกฝนทักษะในการสื่อสาร การทำความเข้าใจ การเตรียมรับการเปลี่ยนแปลงและความคาดหวังของประชาชนเพื่อคงความมีทัศนคติที่ดีในการทำงานและหลีกเลี่ยงอคติที่ฝังง

8. ใช้ทรัพยากรอย่างรู้คุณค่า รักษาสิ่งแวดล้อม

หลักการ

กระทรวงสาธารณสุขให้ความสำคัญกับการรักษาสิ่งแวดล้อม โดยการเสริมสร้างจิตสำนึกในการรักษาสิ่งแวดล้อมให้แก่บุคลากร รวมทั้งการปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการทำงานและนำเทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน

นิยาม

สิ่งแวดล้อม หมายถึง สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน ที่ส่งผลกระทบต่อความรู้สึกนึกคิด และผลกระทบต่อการทำงาน

แนวปฏิบัติ

1. ใช้งบประมาณ ทรัพย์สิน สิทธิและประโยชน์ที่ทางราชการจัดให้โดยยึดหลักความประหยัด คุ่มค่า และไม่ฟุ่มเฟือย
2. พึงสำนึกว่าทรัพยากรของราชการเป็นของประชาชนและประเทศจักต้องใช้อย่างระมัดระวังและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด
3. บุคลากรและหน่วยงานของกระทรวงสาธารณสุขพึงเป็นตัวอย่างที่ดีในการรักษาสิ่งแวดล้อม
4. ปฏิบัติตามนโยบายประหยัดพลังงานอย่างเคร่งครัด

ตัวอย่าง 1

เลือกใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ตัวอย่าง 2

เป็นตัวอย่างที่ดีในการรักษาสิ่งแวดล้อม แก่ชุมชน

ตัวอย่าง 3

ใช้พลังงานและทรัพยากรของทางราชการอย่างรู้คุณค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด

ตัวอย่าง 4

หน่วยงานของกระทรวงสาธารณสุขเป็นตัวอย่างของการเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

9. รับฟังความเห็นต่างสร้างสัมพันธภาพที่นื่อง

หลักการ

กระทรวงสาธารณสุขเน้นวัฒนธรรมการทำงานแบบพีสอนนื่องเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์การทำงาน ก่อให้เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ จากการร่วมคิด ร่วมทำร่วมสร้างของบุคลากร

นิยาม

รับฟังความเห็นต่าง หมายถึง การเปิดใจรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นสัมพันธภาพที่นื่อง หมายถึง ความรักใคร่ กลมเกลียว ความผูกพันฉันท์พี่น้อง เอื้อต่อบรรยากาศการทำงานที่มีความปรองดอง

แนวปฏิบัติ

1. พึงสานึกว่าบุคลากรกระทรวงสาธารณสุขนั้น มีความเป็นพี่น้องร่วมวิชาชีพและล้วนมีจุดมุ่งหมายเดียวกันคือประชาชนมีสุขภาพและคุณภาพชีวิตที่ดี
2. พึงระลึกว่าความเห็นต่างนั้น สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ เช่นทำให้เกิดความรอบคอบ การมีส่วนร่วม และเกิดความคิดและวิธีการใหม่ๆที่เป็นประโยชน์ต่องาน
3. พึงระลึกว่าการเปิดใจ การยอมรับความเห็นต่าง การอยู่กันฉันท์พี่น้องและความมุ่งหวังที่ดีต่อประชาชน เป็นสิ่งที่เป็วัฒนธรรมอันดีของชาวสาธารณสุขมาช้านาน ควรแก่การธำรงรักษาไว้พึงหลีกเลี่ยงการสร้าง ความขัดแย้ง พุดคุยด้วยเหตุผล เอาใจเขามาใส่ใจเรา ละเว้นการใช้กริยาวาจาไม่สุภาพ และให้เกียรติผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานอยู่เสมอ
4. ผู้บังคับบัญชาพึงเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาแสดงความคิดเห็นความรู้สึกข้อวิจารณ์และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ราชการและรับฟังความคิดเห็นดังกล่าวที่ชอบด้วยเหตุผล

ตัวอย่าง 1

บุคลากรต้องมีอัธยาศัยมีความอ่อนน้อมถ่อมตน และทักษะในการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น

ตัวอย่าง 2

รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เปิดกว้างมีใจเป็นธรรม ไม่ยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง

ตัวอย่าง 3

เมื่อเกิดข้อขัดแย้งให้แก้ปัญหาโดยยึดหลักความสามัคคีปรองดอง และความเป็นพี่น้อง คำนึงถึงการมีอุดมการณ์ร่วมกันในการทำงานเพื่อประเทศชาติและประชาชน

ตัวอย่าง 4

บุคลากรทุกคนต้องธำรงไว้ซึ่งเกียรติยศศักดิ์ศรี เพื่อดำรงไว้ซึ่งภาพลักษณ์ขององค์กร ไม่ให้ความขัดแย้งใดๆมาทำลาย

บรรณานุกรม

กระทรวงสาธารณสุข. ข้อบังคับสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยจรรยาข้าราชการสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ.๒๕๖๐. นนทบุรี:สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข, ๒๕๖๐.

กระทรวงสาธารณสุข. ประกาศกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยเรื่องเกณฑ์จัดซื้อจัดหาและการส่งเสริมการขายยาและเวชภัณฑ์ที่มีใช้ยากระทรวงสาธารณสุข พ.ศ.๒๕๕๗. นนทบุรี:สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข, ๒๕๕๗.

กระทรวงสาธารณสุข. แนวทางปฏิบัติตามจรรยาบรรณกระทรวงสาธารณสุข (MOPH Code of Conduct). นนทบุรี:สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข, ๒๕๖๐.

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านทุจริต กระทรวงสาธารณสุข (ศปท.) สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. คู่มือผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest) สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๙. กรุงเทพฯ: หจก.คอมพ์-อาร์ต, ๒๕๕๙.

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านทุจริต กระทรวงสาธารณสุข (ศปท.) สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. คู่มือผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest) สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๐. กรุงเทพฯ: หจก.คอมพ์-อาร์ต, ๒๕๖๐.